A NAGYSZALONTAI EV. REF. EGYHÁZMEGYE

1906. ÉVI SZEPTEMBER HÓ 5-ÉN

NAGYSZALONTÁN TARTOTT KÖZGYÜLÉSÉNEK

ÉS

BIRÓSÁGI ÜLÉSÉNEK

JEGYZŐKÖNYVE.

(II.)

Szerkesztette:

NAGY IMRE,

egyházmegyei lelkészi főjegyző.

22.

Kiadta: A NAGYSZALONTAI EV. REF. EGYHÁZMEGYE.

DEBRECZEN SZ. KIR. VÁROS KÖNYVNYOMDA-VÁLLALATA.

19 6—1965.

A NAGYSZALONTAI EV. REF. EGYHÁZMEGYE

1906. ÉVI SZEPTEMBER HÓ 5-ÉN

NAGYSZALONTÁN TARTOTT KÖZGYÜLÉSÉNEK

ÉS

BIRÓSÁGI ÜLÉSÉNEK

JEGYZŐKÖNYVE.

(II.)

Szerkesztette:

NAGY IMRE,

egyházmegyei lelkészi főjegyző.

Kiadta: A NAGYSZALONTAI EV. REF. EGYHÁZMEGYE.

DEBRECZEN SZ. KIR. VÁROS KÖNYVNYOMDA-VÁLLALATA.

19.6—1965.

A nagyszalontai ev. ref. egyházmegye 1906. évi szeptember hó 5-én Nagyszalontán tartott közgyülésének jegyzőkönyve.

Jelen voltak: Széll Kálmán esperes és gróf Tisza István egyházmegyei gondnok elnöklete alatt:

I. Tanácsbirák:

Lelkészi részről:	Világi részről:
Balogh Ambrus	Dr. Balogh Elek
Dr. Márk Ferencz	Hadházy Kálmán
Nagy Imre	Gróf Tisza Kálmán
Böszörményi Lajos	Szikszay Lajos.
Csécsi Imre	— — — —
Bagdi János.	— — — —

II. Jegyzők:

Nagy Imre és Szabó István lelkészi. — Hadházy Kálmán és Sütő Antal világi részről.

III. Számvevőszéki tagok:

Dr. Márk Ferencz, Bagdi János, Borbély László.

IV. Lelkészek:

Bagdány János f.-tótii, Bessenyei Imre mezősasi, Bodnár Lajos csermői, Bottyán Pál belényesi, Bugyi János erdőgyaraki, Csák József komádii, Fogarassy Bálint ágyai, Kolumbán Áron kötegyáni, Kassai Béla tenkei. Makai Elek fenesi, Nagy Dániel szentleányfalvai, Nagy Lajos sonkolyosi. Némethy János szakáli, Nyeste István m.-homorogi, Ónody Sándor mezőgyáni, Perecz István n.-harsányi, Unghváry Gyula tamásdai, Vajda Mihály gyantai, Vas Jenő vadászi lelkész.

V. Tanitói testület képviselői:

Papp Imre, Szabó Lajos.

VI. Egyházak világi képviselői:

Mogyorós Mihály és Balogh Sándor Nagyszalontáról, T. Balogh Mihály Ugráról, Póti József Sarkadról, B. Tarsoly József M.-Homorogról, Nagy P. István Komádiból, Bálint János Kötegyánból, Torma Mózes Erdögyarakról.

Széll Kálmán esperes buzgó alkalmi ima után meleg szivvel üdvözli egyházmegyénk szeretve tisztelt gondnokát azon óhajtással, hogy fáradhatatlan munkásságával vezéreljen, bölcs tanácsával támogasson és példaadásával buzditson továbbra is mindnyájunkat, üdvözli az egyházmegye tanácsbiráit, jegyzöit, a megjelent lelkészeket, a tanitói testület s az egyházak képviselöit, általában a gyülés alkotó tagjait, ezzel a gyülést megnyitja.

36. A tanitói testület képviselői s az egyházak megjelent küldöttei beadják megbizó leveleiket.

Neveik felolvasása után a fentirt sorrendben igazoltatnak.

37. Esperes jelenti, hogy Benedek László egyházmegyei tanácsbiró, Szabó József b.-sebesi és Szathmáry István remetei lelkész gyöngélkedés miatt jeten gyülésünkön részt nem vehetnek.

Sajnálattal vétetik tudomásul.

38. Az esperes által kinyomatott s a gyülés tagja közt kiosztott tárgysorozat

felolvasottnak tekintetvén, némi pótlással a tanácskozás sorrendjéül szolgál.

39. Olvastatott a szavazatbontó bizottságnak az egyházmegyei lelkészi tanácsbiróság betöltésére vonatkozó jegyzökönyvi jelentése:

„Jegyzökönyv,

felvétetett Nagyszalontán 1906 junius 24-én az üresedésben levő egyházmegyei lelkészi tanácsbiróságra beadott szavazatok felbontása alkalmával.

Jelen voltak: Széll Kálmán ev. ref. esperes, Böszörményi Lajos lelkészi, dr. Balogh Elek, Szikszay Lajos világi tanácsbirák.

1. szám. Esperes üdvözli a szavazatbontó bizottság tagjait, előterjeszti, hogy az 5—1906. sz. egyházmegyei végzés folytán az üresedésbe jött egyházmegyei lelkészi tanácsbiróság betöltésére szavazásra hivta föl a presbyteriumokat f. évi junius 15-ig terjedő határidővel. Ezen felhivás folytán 42 egyház küldötte be szavazatát az esperesi hivatalhoz, a szakáli, szentleányfalvai és tamásdai egyház szavazatot nem küldött be.

A beérkezett szavazatok fölbontása alkalmával kiderült, hogy a 42 egyházból beküldött 59 szavazat mind jogérvényes.

Ezen beérkezett 59 szavazatból:

1.	Bagdi János anti	lelkész	31
2.	Szabó István geszti	„	13
3.	Ónody Sándor mezőgyáni	„	6
4.	Szondy Géza kisperegi	„	3
5.	Szücs József feketegyarmati	„	2
6.	Bódogh János bajji	„	1
7.	Bottyán Pál belényesi	„	1
8.	Kassay Béla tenkei	„	1
9.	Kócsa Károly pankotai	„	1
		összesen	59

szavazatot nyert, miért is Bagdi János, mint általános többséget nyert, egyházmegyei lelkészi tanácsbiróul jelentetett ki.

2. szám. A felbontott szavazatok 42 darabban mellékeltetnek.

Kmft.

Széll Kálmán,
ev. ref. esperes.

Dr. Balogh Elek,
Böszörményi Lajos,
Szikszay Lajos,
e. m. tanácsbirák".

Bagdi János egyházmegyei lelkészi tanácsbiróvá választatását egyházmegyénk közgyülése örvendetes tudomásul veszi.

Bagdi János egyházmegyei lelkészi tanácsbiró az esküt leteszi, megköszöni a presbyteriumok bizalmát s tisztének hüséges teljesitését igéri. Az esperes meleg hangu üdvözlése után székét elfoglalja.

A számbavett szavazatok megsemmisittetnek.

40. Olvastatott a következő esperesi jelentés a törvényszerü egyházlátogatásról:

„Nagytiszteletü Egyházmegyei Közgyülés!

A f. évben teljesitett törvényszerü egyházlátogatásról a következőkben van szerencsém beterjeszteni jelentésemet:

a tenkei és nagyszalontai egyházakban személyesen végeztem a törvényszerü egyházlátogatást;

a geszti és gyanté-pusztai iskolában Nagy Imre egyházmegyei tanácsbiró gróf Tisza István egyházm. gondnok urral; a harsányi, ugrai, mezőgyáni, zsadányi, okányi, sarkadkereszturi és sarkadi egyházakban Szabó István geszti lelkésszel;

a belényesi, tárkány-nyégerfalvai, remetei, fenesi, sonkolyosjánosfalvai, belényesujlaki, gyantai egyházakban Márk Ferencz egyházmegyei tanácsbiró Benedek László egyházmegyei tanácsbiró urral; az erdögyaraki és árpádi egyházakban Bugyi János lelkésszel;

az anti, kötegyáni, feketegyarmati, nagyzerindi, erdőhegyi, ágyai, vadászi, tamásdai és bajji egyházakban Böszörményi Lajos és Szikszay Lajos egyházmegyei tanácsbirák; — a bélzerindi és szintyei egyházakban Fogarassy Bálint és Vass Jenő lelkészek;

a komádii, m.-homorogi, szakáli, körösszegapátii, b.-böszörményi és mezősasi egyházakban Balog Ambrus egyházmegyei tanácsbiró Csák József lelkésszel;

a szentleányfalvai és gyoroki egyházakban Csécsi Imre egyházmegyei tanácsbíró; a cserműi egyházban Fábián László egyházmegyei tanácsbiró urral; az aradi, szemlaki, kisperegi és németperegi, pankotai és borossebesi egyházakban Szondy Géza lelkészszel; a radnalippai egyházban Hunyadi László lelkésszel együttesen végezték azt fölkérésem folytán.

A tisztelettel idezárt egyházlátogatási jegyzőkönyvek alapján a következő fontosabb s részben hatósági intézkedést igénylő ügyeket van szerencsém kiemelni:

Kitünő tanitók: Albert András, Seres László és Borbély Imre n.-szalontai fitanitók; Szabó Lajos n.-szalontai leánytanitó; Antal Imre m.-gyáni leány-, Báthory István gyanté-pusztai vegyes iskolai tanitó; Mikó Márton, Boros Mihály sarkadi fiu- és Nagy Lajos sarkadi leánytanitó; Balogh József csegődi pusztai, Szücs Balázs árpádi fiu-, Debreczeni József leánytanitó; Faragó Róza geszti leánytanitó, Balog József geszti fitanitó és Demeter Irma geszti óvónő; Csató Gyula kötegyáni fiu-, Rovács János és Somogyi Mária kötegyáni leánytanitók; Molnár Sándor n.-zerindi leány-, Balogh József vadászi leány-, Lakatos Károly tamásdai vegyes iskolai, Kiss Dániel, Papp Imre, Kiss Gyula komádii fiu-, Szentandrási Kálmán, Tóth Eszter komádii leánytanitók; Némethy János szakáli lelkész-tanitó; Kutasi Ferencz böszörményi fiu-, Asztalos Ferencz és Raffay Ilona böször-

ményi leánytanitók: Lovász József mezösassi fiu- és Lengyel József kisperegi leánytanitók.

A vallástanitást kitünő eredménnyel végezték: Az aradi felsöbb tanintézetekben Csécsi Imre lelkész; a nagyszalontai gimnáziumban Könyves János segédlelkész; a belényesi állami leányiskolában Bottyán Pál, remetei áll. iskolában Szathmáry István, a sonkolyosi áll. iskolában Nagy Lajos, a gyantai áll. iskolában Vajda Mihály lelkészek; az okányi községi iskotában a vallás- és énektanitást Szöke János fiu-, Kiss Gábor leánytanitó és Csatáry Imre vegyes iskolai tanitó kitünő eredménnyel; Jánosfalván az áll. iskolában az énektanitást Tóth Lajos áll. tanitó kitünő eredménnyel, a vallástanitást jeles eredménnyel az aradi községi elemi iskolákban Varga Károly s.-lelkész a vallástanitást megfelelö eredménnyel, Szikszay Antal kántortanitó az énektanitást kitünö, a vallástanitást jeles eredménnyel; a feketetóti áll. iskolában Bagdány János lelkész a vallástanitást jeles; a cserméi áll. iskolában Bodnár Lajos lelkész a vallástanitást megfelelö; a lippai áll. tanintézetekben Székely Ödön s.-lelkész a rendelkezésére állott kevés idö alatt a vallástanitást megfelelö eredménnyel; a szentleányfalvai áll. iskolában Kiss Lajos áll. tanitó a vallás- és énektanitást jeles eredménnyel végezték.

1. Tenkén utasittatott a presbyterium, hogy az iskolai fölszerelésekből hiányzókat, a fiuiskolából a métermértékeket, a természetrajzi és természettani szemléltetö képeket, a vegyes iskolából a számoló gépet szerezze be.

A különbeni jogkövetkezmények terhe alatt felhivatott a presbyterium, hogy az elmult 1905. évről hátralékban levő köteles tartozásait, u. m. közalapi 124·80 K-t, s a közigazgatási 101·60 K-t minél elöbb, de legkésöbben f. évi szept. 30-ig mulhatatlanul fizesse be, jövöre nézve pedig gondoskodjék, hogy az ilyen köteles tartozások a rendes idöben, minden év decz. 1-ig hiánytalanul befizettessenek.

Mivel a tenkei ev. ref. egyház mindezideig nem létesitette a szegényalapot, hanem megelégedett azzal, hogy a községi elöljáróság gondoskodjék az orsz. törvény értelmében a helybeli szegényekről: felhivatott a tenkei presbyterium, hogy egyházmegyénknek 21—1895. sz. rendelete értelmében szegényalapot létesitsen, ebbeli mulasztását pótolja s a szegényalap állagát évről-évre mutassa ki.

Az egyházi és iskolai középületek jó állapotban vannak a leányiskola és a leánytanitói lakás kivételével, amely tarthatatlan, rozoga és rossz állapotban van. A presbyterium maga belátta ezt és kifejezte, hogy erről gondoskodni kiván annyival is inkább, mivel már évekkel ezelött kötelezte magát, hogy a leánytanitó lakását, mely földes, nedves, kipadoltatja és megfelelően átalakitja. Ujabban a presbyterium arról győződött meg, hogy ez a rozzant és rossz

anyagból készült épület a fentebbi javitásokat nem érdemli meg, hogy sokkal helyesebb egy egészen uj és megfelelő épület előállitásáról gondoskodni. Ennek igazságáról a törvényszerü egyházlátogatóság is meggyőződött és minden körülmények tekintetbe vételével, mint egyedül kisegitő módot, tanácsolta a presbyteriumnak, hogy hosszu lejáratu törlesztéses-kölcsön fölvételével egy ujonnan készitendő tanterem és tanitói lakás előállitásáról gondoskodjék s e tárgyu intézkedéséről legkésőbben f. évi okt. 1-ig tegyen jelentést az esperesi hivatalhoz annyival is inkább, mert ugy egyházhatósági uton, mint Bihar vármegye közigazgatási bizottsága utján is kötelezteteti már a tenkei egyház ezen teljesen használhatatlan és rozzant állapotban levő leányiskolai épület megfelelő megujitására és félő, hogy ha ebbeli kötelezettségének eleget nem tesz, polgári uton fog arra kényszerittetni.

2. Sarkadkereszturon Nagy Endre lelkész 650 kor. értékben egy cselédszobából és konyhából álló, cserépfedéllel ellátott épületet emeltetett saját költségén és használatára az egyháznak ajándékban. A tankötelesek nagy mulasztása miatt a tanitás eredménye, főleg a számtanból és nyelvtanból, gyenge. Utasittatott a presbyterium ennek megszüntetésére.

3. Sarkadon, mivel az ősi-pusztai iskola, bár annak terve és költségvetése egyházhatóságilag jóváhagyatott, még felépitve nincs, utasitandó a sarkadi presbyterium, hogy ezen épitést a jóváhagyott költségvetés alapján, az 1907. év folyamán foganatositsa annyival is inkább, mert erre már a fedezet meg van az egyháztagok külön megterheltetése nélkül.

4. Fenesen a tanitás eredménye mind a fiu-, mind a leányiskolában gyenge, sem Nagy Sándor fitanitó (ki időközben más helyre távozott), sem pedig Csatári Lajos nem tartják meg a tantervet. A Csatári Lajos iskolájában a számtanban a mult évihez képest némi csekély haladás észlelhető, de az olvasás és magyar nyelvtan tanitása nagyon el van hanyagolva; Csatári Lajos ellen panaszolták a presbyterek, hogy nagyon ritkán jár a templomba, mi ellen ő azzal védekezett, hogy mint állami anyakönyvvezető, nem ér rá némelykor templomba menni. Közelebb is közmegbotránkozást okozott az az eljárása, hogy konfirmáczió alkalmával el sem kisérte tanitványait a templomba. Erre vonatkozólag az egyházmegyei hatóság intézkedését kéri.

5. Nagyzerinden és Feketegyarmaton igen nagy a tanköteles mulasztók száma s bár mindkét helyen a lelkészek minden 14 napban átteszik a mulasztást a községi elöljárósághoz, a községi elöljárók a mulasztókkal szemben törvényes kötelességeiket nem teljesitik.

6. Ágyán a tanitók azért panaszkodtak, hogy a nagymérvü

selyemtenyésztés miatt május második és junius első felében visszatartják a szülék gyermekeiket az iskolából, miután azokat eperfa-levél szedésre kénytelenek felhasználni.

7. Komádiban a fejlödés és haladás nyomait lehet tapasztalni az iskolákban, valamint Szakálban, hol Némethy János lelkésztanitó kitünő eredménnyel tanitott.

8. Körösszegapátiban az évek óta elhanyagolt iskola Mészáros Mihály vezetése alatt jó eredményt mutatott s általában a haladás utján van.

A presbyterium az egyházmegyei hátralékos tartozások mielőbbi befizetésére utasittatott.

9. Magyarhomorogon a Barazsu István tanitásának eredménye nem megfelelő, elégtelen s mivel nevezett tanitó lemondásával ezen állomás üresedésbe jött, egyfelől az alkalmazandó uj tanitó felhivatik ezen elhanyagolt iskola hiányainak pótlására, másfelől a homorogi ev. ref. presbyterium és iskolaszék állásukból folyólag utasitandók a tanitó munkásságának szorgalmasabb ellenörzésére és a tankötelesek pontos iskoláztatására.

Mivel a homorogi egyházban sem szegényalap, sem parochiális könyvtár nincsen, utasitandó az egyház az erre vonatkozó hatósági rendeletek foganatositására.

10. Berekböszörményben, mivel ugy maga az egyház, valamint a lelkész és a tanitók többsége egyházmegyei köteles tartozásaikkal hátralékban vannak, ugy az egyház, mint az egyházi hivatalnokok utasittattak, hogy hátralékban levő tartozásaikat minél előbb fizessék be s annak megtörténtéről f. évi aug. 15-ig tegyenek jelentést az esperesi hivatalhoz.

11. Aradon a tanköteles növendékek folyton szaporodó száma egy uj hitoktatói állás szervezését teszi mielőbb szükségessé.

12. Csermőn lelkész felhivandó, hogy a vallástanitás sikeressé tétele érdekében a tananyag elvégzésére több órát vegyen fel.

13. Szemlakon a tanitás eredménye hanyatlást mutat; Juhász József tanitó utasitandó, hogy az egyházkerületi tankönyveket használja.

14. Kisperegen a Szücs József vezetése alatt levő iskolában haladás észlelhető, valamint a Nagy Ferencz vegyes iskola tanitó müködésének eredményében is. Utasittatott a presbyterium, hogy a szük és egyébként is alkalmatlan fiuiskolai tanterem kibővitéséről mielőbb gondoskodjék.

15. Németperegen a tanitás eredményében hanyatlás észlelhető; Czavar Gyula tanitó nagyobb szorgalom kifejtésére utasitandó, valamint arra, hogy a kiszabott tantervhez pontosan alkalmazkodjék.

16. Pankotán a tanitás eredménye ugy a ref. iskolában, mint a vallástanitás az állami iskolában megfelelő. Azonban a szám-

tanitásban és a fegyelemtartásban gondosabb eljárásra utasitandó a tanitó.

17. Borossebesen az éneklés tanitásában haladás észlelhető s átalában a tanitási eredmény megfelelő. Füzes József tanitó a f. év junius havában az aradi áll. tanitóképzőben tartott képesitővizsga alkalmával sikeres vizsgát tett az ev. ref. vallás- és énektanitásból.

18. Lippán Székely Ödön segédlelkész csak egy és fél hónapig tanithatott és e rövid időt lelkiismeretes felhasználással értékesitette a vallástanitásban.

19. Az egyházmegyei tanügyi bizottság nevében van szerencsém jelenteni, hogy a beérkezett adatok szerint egyházmegyénkben 110 tanitó volt alkalmazva (ebből 17 vallástanitó), kik közül csak fiukat 37, csak leányokat 34, együttesen a kettőt 39 tanit; közülök képesitve van oklevéllel 104, nem képesitett 6; ezek közül állandó 95, ideiglenes 15. A tanitók folyó évi összes jövedelme: 115,008 kor. Az egyházkerület által megállapitott A) tanterv szerint tanitott 22, B) szerint 23, C) szerint 65; és pedig megfelelő eredménnyel: 107, nem megfelelővel: 3. A 6—12 éves 10,736 tanköteles közül feljárt 9487, az iskolát idő előtt elhagyta 483, iskolába sohasem járt 766; más vallásuak jártak ev. ref. iskolába: 425; a 13—15 éves: 4165 közül feljárt: 2622, nem jár: 1543. Konfirmáltatott: 1298. Az iskolai épületek száma: 83, ebben van 93 tanterem. A folyó iskolai évben az iskoláztatásra forditott kiadások főösszege: 133,268 kor. 79 fill., melyhez államsegély volt: 13,230 kor. 99 fill.

Tiszteletem kifejezésével vagyok

Nagyszalonta, 1906 aug. 14.

Széll Kálmán,
ev. ref. esperes.

Egyházmegyénk közgyülése az esperesi jelentést tudomásul veszi, egész terjedelmében jegyzőkönyvbe iktatja, inditványait határozati erőre emeli.

a) A tenkei presbyteriumnak kötelességévé teszi, hogy a fiuiskola részére a méter mértékeket, a természetrajzi és természettani szemléltető képeket, a vegyes iskola részére a számoló-gépet szerezze be; továbbá 1905. évi közalapi és közigazgatási hátralékos tartozásait f. évi szeptember 30-ig egészben törlessze; egyházi szegényalapot létesitsen; leányiskolája részére uj tanterem és tanitó lakás előállitásáról gondoskodjék.

b) Sarkadkereszturon a Nagy Endre lelkész által saját költségén s a presbyterek tudtával és meg-

egyezésével a lelkészi lak udvarán épittetett s 650 kor. értékü melléképület émelését az adományozó lelkész áldozatkészségének hálás kitüntetésével tudomásul veszi egyházmegyénk közgyülése; ugyanott a mulasztó tankötelesekkel szemben a presbyteriumot erélyesebb eljárásra kötelezi.

c) Sarkadon a presbyteriumot utasitja, hogy az ösi-pusztai iskolát az 1907. év folyamán felépittesse.

d) Fenesen a tanitókat a kötelező tanterv betartására, az iskolaszéket és presbyteriumot ennek, valamint a szorgalmas tanitásnak ellenőrzésére utasitja; elvárja Csatári Lajos tanitótól, hogy a számtanitásban fokozottabb buzgóságot fog kifejteni; az olvasás és magyar nyelvtan elhanyagolt tanitásának pótlására s a templomi istenitiszteletek szorgalmas gyakorlására pedig nevezett Csatári Lajos tanitót, fegyelmi eljárás terhe alatt, kötelezi.

e) Nagyzerinden, Feketegyarmaton a presbyteriumok az iskolamulasztókkal szemben a köteles ellenőrzés gyakorlása mellett s a járási főszolgabirói hivatalnál tett sikertelen eljárás esetén, az esperesi hivatal utján, Arad vármegye kir. tanfelügyelői hivatalánál keressenek orvoslást.

f) Örömmel üdvözli egyházmegyénk közgyülése Komádiban az iskolák fejlődését; Szakálban a Némethy János lelkész-tanitó sikeres tanitói müködését; — Körösszegapátiban a Mészáros Mihály vezetése alatt a tanitás jó eredményét.

g) Magyarhomorogon az alkalmazandó uj tanitó az elhanyagolt iskola hiányainak pótlására, az iskolaszék és presbyterium pedig az iskolai tanitás szorgalmasabb ellenőrzésére utasittatik; utasittatik végül az egyházi szegényalap és lelkészi könyvtár felállitására vonatkozó hatósági végzések és rendeletek foganatositására.

h) A berekböszörményi egyház — lelkész és tanitók egyházmegyei hátralékos tartozásaikkal szemben 11/1906. sz. a. hozott végzését egyházmegyénk közgyülése fentartja.

i) Az aradi presbyterium figyelmét fölhivja egy uj hitoktatói állás szervezésének szükséges voltára, melyet a tankötelesek folyton növekedő száma indokol.

k) A csermői lelkészt, a vallástanitás sikere érdekében, több vallási tanóra adására hivja fel.

l) Szemlakon Juhász József tanitót az egyházkerületi tankönyvek használatára s a tanitásban több szorgalom kifejtésére utasitja.

m) Kisperegen utasitja a presbyteriumot a fiuiskola tantermének kibövitésére és czélszerü berendezésére.

n) Németperegen Czavar Gyula tanitótól elvárja, hogy a kiszabott tantervhez pontosan alkalmazkodva, szorgalmas tanitással pótolandja a tanitás eredményében észlelt hiányt.

o) Pankotán a tanitó ugy a számtanitásban, mint a fegyelemtartásban gondosabb eljárásra utasittatik.

41. Olvastatott az esperesnek következő jelentése az elnökileg elintézett ügyekről:

„Nagytiszteletü Egyházmegyei Közgyülés!

Egyházmegyénk utóbbi közgyülése óta az elnökileg elintézett közérdekü ügyekről a következőkben van szerencsém beterjeszteni jelentésemet:

1. 1906 ápr. 20-án 250. sz. a. a tiszántuli ev. ref. egyházkerület püspökének ápr. 17. 914—1906. sz. kibocsátó levele alapján Székely Ödön IV. éves hittanhallgatót felhatalmaztam arra, hogy a lippai egyházban és a radna lippai missiói körben Virágos Sándor rendes lelkész mellett a lelkészi szolgálatokat és missionariusi teendőket kisegitő segédlelkészi minőségben végezze, utasitván őt a 88—1905 sz. egyházkerületi végzés pontos megtartására.

2. Május 31. ad. 280/1. sz. a. mivel a fenesi presbyterium, bár az egyházmegye 27—1906. sz. végzésének és az esperesi 280. sz. a. 1906 máj 12-én kelt rendelkezésnek eleget nem tett, — mégis 1906 máj. 7-én az épitkezést már megkezdette, — az általam máj 12-én 280—1906. sz. a. pótlásra utasitott épitési szerződést 1906 máj. 29-én terjesztette be hozzám a kivánt beiktatásokkal: ezen épitési szerződést a fenesi presbyterium, illetőleg az összes presbyterek teljes anyagi felelőssége mellett hagyom jóvá s az épités megkezdését azon kijelentéssel veszem tudomásul, hogy az egyházhatóságilag jóváhagyott terv pontos megtartásáért a presbyterium összes tagjai teljes anyagi felelősséggel tartoznak és ha a vállalati összeggel az egyház nem rendelkeznék, tartoznak azt a presbyterek sajátjukból kifizetni s az egyházközségre addig várakozni, mig a fokozatos egyházi hatóságok annak megtéritése iránt intézkednek. Az épités folyama alatt tartoznak a presbyterek a felhasznált anyag és a végzett munka jóságát ellenőrizni s azt az épités

befejeztével szakértővel felülvizsgáltatni s annak megtörténtéről az esperesi hivatalhoz jelentést terjeszteni be.

3. 1906 aug. 9-én ad. 397/2. Székely József okleveles tanitót, a belényesi presbyterium választása s a megválasztottnak hozzám eredetiben beküldött tanitói oklevele alapján felhatalmaztam, hogy a belényesi ref. kántortanitóságot elfogadhassa s köteleztem, hogy ezen állomást 1906 szept. 1-én tényleg el is foglalja.

4. 1906 jun. 19-én ad. 306/8. sz. a. Perecz István Harsányba megválasztott lelkészt, miután meggyőződtem arról, hogy a harsányi ev. ref. egyház őt a törvényes formák pontos megtartásával 1906 jun. 4-én választotta meg lelkészévé meghivás utján és mert a választás óta eltelt 14 nap alatt panasz nem emeltetett ezen választás ellen, — felhatalmaztam, hogy a harsányi lelkészi állomást elfogadhassa és köteleztem, hogy azt f. é. julius 1-én tényleg el is foglalja.

5. Jul. 30-án ad. 394/1—1906. sz. a. Nagy Dániel bélzerindi lelkészt, — miután megyőződtem arról, hogy a szentleányfalvai ev. ref. egyház őt f. é. jul. 15-én a törvényes formák pontos megtartásával meghivás utján választotta lelkészévé és mert a választást követő 14 nap alatt ezen választás ellen panasz nem jelentetett be, — felhatalmaztam, hogy a szentleányfalvai lelkészi állomást elfogadhassa és köteleztem arra, hogy azt f. é. okt. hó 1-én tényleg el is foglalja.

6. Aug. 7-én 438—1906. sz. a. az erdögyaraki ev. ref. presbyterium nevében lelkész és gondnok beterjeszti a lelkészlakás és iskola és azok mellékleteinek épitési költségelőirányzatát, mely szerint a szükséglet 11,000 kor., a fedezet 11,651·63 kor. s ennek alapján a 62—1905. sz. e-megyei végzés értelmében engedélyt kérnek az épités megkezdésére: hivatkozással a n.-szalontai ev. ref. egyházmegye 62—1905. sz. végzésére, az épitésre az egyházhatósági engedélyt megadtam.

7. 1906 aug. 22-én 471/3. sz. a. Fogarassy Bálint ágyai lelkészt fölkértem és megbiztam, hogy a Csiha Márton halálával megüresedett erdőhegyi ev. ref. lelkészi állomás betöltéséig az erdőhegyi egyház ügyeinek vezetését felügyelő lelkészi minőségben végezze.

8. 1906. aug. 29-én 494/1. sz. a. a tamásdai presbyterium választása alapján Szabó Mózes okleveles tanitót felhatalmaztam arra, hogy a tamásdai megüresedett tanitóságot elfogadhassa és annak teendőit egy próba év kikötésével jogérvényesen végezhesse.

9. 1906 aug. 30-án 510. sz. a. Unghvári Béla okleveles tanitót a bajji presbyterium választása alapján megerősitettem a lemondás folytán megüresedett bajji ev. ref. leánytanitóságban.

Végül bánatos részvéttel jelentem be, hogy Csiha Márton erdő-

hegyi ev. ref. lelkész f. aug. 17-én életének 62. lelkészkedésének 32. évben sulyos szenvedés után elhalt. A buzgó és hiv munkásnak emléke legyen áldott!

Nagyszalonta, 1906 aug. 30. *Széll Kálmán,*
ev. ref. esperes".

Egyházmegyénk közgyülése az esperesi intézkedéseket jóváhagyó tudomásul veszi és megerösiti.

a) A fenesi presbyteriumot, mivel az egyház templomának kijavitását s kibővitését illetőleg 27—1906. sz. egyházmegyei végzésnek nem tett eleget, amennyiben az épitési szerződés hatósági megerösitése s az épitési költség fedezetének biztositása előtt megkezdette az épitést, felelössé teszi egyházmegyénk közgyülése az épitési terv pontos megtartásáért, a vállalati összeg kifizetéseért, kimondván, hogy az épitési költség fedezéséről, addig is, mig a fokozatos egyházi hatóságok ennek megtéritése iránt intézkednek, az egyház kára nélkül maguk tartoznak gondoskodni; s kötelezi az épitési anyag és munka jóságának ellenőrzésére, s a munka végeztével szakértő közbenjöttével felülvizsgáltatására, s az esperesi hivatalhoz jelentés tételére.

b) Csiha Márton erdőhegyi lelkésznek, ki e minőségében missziói teendőket is végzett, s 32 éven át lelkészkedett, igaz, hü, jó szivvel, fáradozó munkássággal, kartársai, hitrokonai s a társadalom közbecsülése és kiérdemelt szeretete közt, — jó emlékét részvéttel örökiti meg jegyzőkönyvében egyházmegyénk közgyülése.

42. Olvastatott a skontró ügyekről beterjesztett esperesi jelentés:

„Nagytiszteletü Egyházmegyei Közgyülés!

A skontró ügyekről a következőkben van szerencsém jelentést tenni:

Egyházmegyénk közelebbi közgyülése óta a vallás- és közoktatásügyi miniszterium a bajji egyházban megválasztott György Jolán tanitónőnek megválasztását jóváhagyva, az ő tanitói fizetésének 800 koronára való kiegészitésére 700 korona évi államsegélyt utalványozott folyó évi április 2-án, 24.972—1906. sz. rendeletében.

Tiszteletem kifejezésével vagyok

Nagyszalonta, 1906 aug. 16. *Széll Kálmán,*
ev. ref. esperes".

Tudomásul vétetik.

43. Esperes beterjeszti számadását az általa továbbitott hivatalos pénzekről:

„Nagytiszteletü Egyházmegyei Közgyülés!

Van szerencsém jelenteni, hogy egyházmegyénk utóbbi közgyülése óta a következő hivatalos pénzeket továbbitottam:

Sorszám	Idő	Okmány-szám	Megnevezés	Bevétel		Kiadás	
				kor.	f.	kor.	f.
	1906						
1	máj. 2	ad 167/7	Az 1906. évi rendes missziói segélyből a Nagyszalontai Takarékpénztárban 7410. sz. a. elhelyezett betétet	800	—	—	—
			Elküldöttem Virágos S. radnalippai missziói lelkésznek . .	—	—	800	—
2	jul. 26	403	Egyházkerületi pénztárnok a pankotai egyház részére közalapi segélyül küld	500	—	—	—
3	jul. 26	371	Ezen közalapi segélyt a pankotai egyháznak elküldöttem . . .	—	—	500	—
4	„ 26	404	Egyházkerületi pénztárnok 5 lelkész tőkesegély évjáradékául küld	490	—	—	—
5	aug. 1	ad 404	Ebből gyoroki lelkésznek . . .	—	—	140	—
6	aug. 2	ad 404/1	„ feketetói lelkésznek . .	—	—	98	—
7	„ 2	ad 404/2	„ szakáli lelkésznek . . .	—	—	70	—
8	„ 2	ad 404/3	„ sonkolyosi lelkésznek . .	—	—	140	—
9	„ 3	ad 404/4	„ bélzerindi lelkésznek . .	—	—	42	—
10	jul. 24	405	Egyházkerületi pénztárból 1906. évi rendes államsegély . . .	1966	—	—	—
11	aug. 2	ad 405/2	Ebből az egyházmegyei lelkészi gyámintézeti pénztár javára .	—	—	1206	—
12	jul. 25		Ebből a Nagyszalontai Takarékpénztárba betétül 7523 sz. könyvön	—	—	760	—
			Összesen	3756	—	3756	—

Tiszteletem kifejezésével vagyok
Nagyszalonta, 1906 augusztus 20.

Széll Kálmán,
ev. ref. esperes".

Egyházmegyénk közgyülése ezen számadás megvizsgálására Kolumbán Áron és Ónody Sándor lelkészeket küldötte ki, kik is ezen megbizatásukban eljárván, jelentik, hogy esperesnek az általa 1906 május 2-től, a mai napig továbbitott hivatalos pénzekről ösz-

szeállitott számadását megvizsgálták: azt okmányokkal teljesen felszereltnek s rendben levőnek találták, miért is esperes részére, — a nevezett időről, — a felmentvény megadását véleményezik.

Egyházmegyénk közgyülése a számvizsgálók jelentése alapján a számadást jóváhagyja, esperesnek a felmentvényt a szokásos fentartással megadja, a számadást egész terjedelmében jegyzőkönyvbe venni, az okmányokkal együtt levéltárba tétetni rendeli.

44. Olvastatott az országos Bocskay-alapra begyült összegről a következő esperesi jelentés és javaslat:

„Nagytiszteletü Egyházmegyei Közgyülés!

Az egyetemes konvent az országos zsinat megbizásából elrendelte, hogy a f. évi május 20-án tartandó Bocskay-ünnepély alkalmával minden egyházban külön gyüjtések eszközöltessenek s az ekként befolyt összegből egy Bocskay-alap létesittessék. Ezen egyházhatósági rendelet foganatositására f. évi május 10-én 273. sz. a. kelt esperesi körlevélben egyházmegyénk minden lelkészi hivatalát és mindenik egyház presbytertumát azzal hivtam föl, hogy a gyüjtés eredményét f. évi junius 1-ig hozzám küldjék be.

Ezen intézkedés folytán a nagyszalontai ev. ref. egyházmegye 31 anya- és 2 leányegyházából a Bocskay-alapra begyült és hozzám beküldetett 1530·50 K, mely összeget a ·/. alatt csatolt nyugta szerint 1906 junius 27-én a tiszántuli ev. ref. egyházkerület püspöki hivatalához beküldöttem:

A nagyszalontai ev. ref. egyházmegyéből a Bocskay-alapra begyült:

1.	Ugra	32	kor. 88	fill.
2.	Bélzerind	6	„ —	„
3.	Ant	14	„ 53	„
4.	Ágya	2	„ 50	„
5.	Remete	3	„ 20	„
6.	Nagyzerind	31	„ 50	„
7.	Feketetót	23	„ —	„
8.	Vadász	16	„ 80	„
9.	Mezőgyán	31	„ 34	„
10.	Okány	25	„ 30	„
11.	Belényes-Ujlak	6	„ —	„
12.	Tenke	33	„ 54	„
13.	Belényes	2	„ 88	„
14.	Mezősas	5	„ —	„
15.	Geszt	165	„ 90	„

16. Zsadány	60	kor. —	fill.
17. Sonkolyos	15	„ 66	„
18. Jánosfalva	5	„ 56	„
19. Kötegyán	13	„ 30	„
20. Tárkány és Nyégerfalva . .	12	„ —	„
21. Gyanta	23	„ —	„
22. Harsány	16	„ 87	„
23. Pankota	12	„ —	„
24. Erdőhegy	18	„ 50	„
25. Borossebes	40	„ —	„
26. Komádi	103	„ 96	„
27. Sarkadkeresztur	8	„ 60	„
28. Arad	5	„ —	„
29. Berek-Böszörmény	6	„ 78	„
30. Árpád	19	„ 30	„
31. B.-Ujlak, II. küld.	4	„ —	„
32. Csermő	1	„ 20	„
33. Borossebes, II. küld. . . .	5	„ —	„
34. Nagyszalonta.	759	„ 40	„

Összesen: 1530 kor. 50 fillér, azaz egyezerötszázharmincz korona és 50 fillért illetékes helyére juttatás végett a mai napon postán átvettem Széll Kálmán ev. ref. esperestől, nyugtaként csatolva ezen kimutatást.

Debreczen, 1906 junius 27.

Hajdu Zsigmond,
püspöki titkár.

Midőn ezen gyüjtésért egyfelől a nemes szivü adakozóknak, másfelől a gyüjtést eszközlő buzgó egyháztagoknak hálás köszönetemet nyilvánitom, egyben jelentem, hogy egyházmegyénk 14 anyaegyházában, u. m.: a bajji, erdőgyaraki, feketegyarmati, fenesi, gyoroki, kisperegi, körösszegapátii, homorogi, lippai, sarkadi, szakáli, szemlaki, szentleányfalvi és tamásdai egyházakban a gyüjtés nem foganatosittatott, vagy legalább annak eredménye az esperesi hivatalhoz nem küldetett be.

Végül, hivatkozással az egyet. konvent 51—1906. sz. végzésének 7. pontjára, melyben az egyházkerületek által az egyházmegyék felhivatnak az országos Bocskay-alap czéljainak és rendeltetéseinek megállapitására vonatkozó javaslat és véleményes jelentés tételére: bátorkodom inditványozni, hogy az országos Bocskay-alap, mint örök alapitvány kezeltessék az egyetemes ev. ref. konvent, illetőleg az országos közalapi végrehajtó bizottság által, kamatjának 25%-a évenként tőkésittessék, 75%-a pedig a magyarországi ev. ref. szegény

egyházak segélyezésére és pedig első sorban az elviselhetetlen adóteher csökkentésére fordittassék.

Kiváló tiszteletem nyilvánitásával vagyok

Nagyszalonta, 1906 aug. 16.

Széll Kálmán,
ev. ref. esperes".

Az országos Bocskay-alap gyüjtése tárgyában beterjesztett esperesi jelentést egyházmegyénk közgyülése — az adakozások kimutatásával együtt — egész terjedelmében jegyzőkönyvébe veszi.

A gyüjtésért ugy a nemes szivü adakozóknak, mint a gyüjtést eszközlő buzgó egyháztagoknak a maga részéről is elismerését és köszönetét nyilvánitja.

A Bocskay-alap czélját, rendeltetését illetőleg, esperes inditványának elfogadásával javasolja, hogy ez alap mint örök alapitvány kezeltessék az egyetemes konvent közalapi végrehajtó bizottsága által s az alap kamatjának 25%-ka tőkésitésre, 75%-ka pedig a magyarországi ev. ref. szegény egyházak segélyezésére és pedig első sorban az elviselhetetlen egyházi adóteher csökkentésére fordittassék.

45. Sulyok István bihari egyházmegyei esperes, mint a nagyváradi ev. ref. tanitónőképző intézet igazgatótanácsának elnöke, beterjeszti az igazgatótanács 1906 aug. 8-án tartott gyülése jegyzőkönyvének 7. számát, mely is a következő:

Olvastatik a főtiszteletü püspök urnak 1633—1906. sz. s nagytiszt. elnök urhoz intézett levele, amelyben tudatja, hogy a nagyméltóságu vallás és közoktatásügyi miniszter ur f. évi junius hó 14-ről 49,254. sz. alatt értesitette, hogy illetékes közegétől nyert azon értesülése alapján, hogy a nagyváradi tanitónőképző elhelyezés, felszerelés és tanitási eredmény tekintetében mindenekben megfelel a törvényes követelményeknek, az intézetnek ugy az 1905—6. tanévre utólag, mint a jövő 1906—7. tanévre is a nyilvánossági jogot megadta. Kifogásolja azonban a miniszter ur azt a tényt, hogy a bemutatott költségvetés némely fedezeti tétele vagy bizonytalan, vagy formailag nincs elegendően biztositva; a mutatkozó deficit pedig ugy van eltüntetve, hogy az 1907—8. tánévtől kezdve 10,000 kor. államsegély van fedezet gyanánt bevéve. Ily körülmények között az intézetnek a tanári nyugdijintézetbe való felvétele és a nyilvánossági jog végleges megadása csak abban az esetben lesz eszközölhető, ha az iskolafentartó egyházmegyék a kimutatott államsegély helyett más biztos fedezeti forrást vehetnének elő-

irányzatba; ezenkivül pedig, ha 1. a bihari egyházmegye, amely az 1900. év ápril. hó 6-án kelt határozata szerint 1000 koronát adni „hajlandó"-nak nyilatkozott, ezen kötelezettséget gyülési határozattal magára vállalja; 2. ha az érmelléki egyházmegye az általa elvállalt szolgáltatásnak a költségvetésben kimutatott összegét biztositja, illetőleg kötelezően magára vállalja. Ezen egyházmegye ugyanis kimondotta, hogy az intézet fenntartási czéljaira minden egyház 2 kor.-t, minden lelkész 2 kor.-t, minden tanitó 1 kor.-t. fizet. Teljességgel bizonytalan, hogy a befolyó összeg változott viszonyok között kitesz-e majd 600 kor.-t, annál inkább, mert a mostani beadvány már csak 299 kor.-t tüntet ki; 3. ha az iskolafentartó egyházmegyék az internatusi jövedelemből, a tandijakból, valamint a különböző ajánlatokból befolyó jövedelmek gyanánt kitüntetett fedezeti forrásokat kellően garantálják, esetleg azok helyett más biztos fedezeti forrásokról gondoskodnak; 4. ha az iskolafentartó egyházmegyék a kirovandó országos tanári nyugdijintézeti járulékok fedezetére kellő biztositást nyujtanak. 5; ha kimutattatik, hogy az intézet czéljaira szolgáló épület a telekkönyvben kinek a nevén áll; épitkezési kölcsön terheli-e, és milyen értékü.

Igazgatótanács a nyilvánossági jognak az 1905—6. és 1906—7. iskolai évekre megadását köszönettel és örömmel veszi tudomásul. A nagyméltóságu miniszter ur leiratában foglalt követelmények teljesitésére a következő intézkedéseket határozza: Az államsegély helyett más összeget fedezetül nem tud kimutatni; mert a fentartók oly összeget erejük végső megfeszitésével sem tudnának elviselni; hanem továbbra is bizva az államkormány méltányos nagylelküségében, reménykedik az államsegély megnyerésében s tudomásul veszi az ez iránt való ujabb kérelemnek az elnökség által való felterjesztését. Az 1. pont alapján felkéri a bihari egyházmegye közgyülését, hogy ugy az 1000 koronás ajánlatát, mint az 1897. évi tavaszi közgyülésen az egyházak, lelkészek és tanitókra rótt évi járadékot illetőleg hozzon minden esélylyel szemben biztositó határozatot s az évjáradékok évi összegét pontosan kifejezni szivesked-jék a jegyzőkönyvi határozatban. A 2. pont alapján felkéri az érmelléki egyházmegye közgyülését, hogy az évjáradékok állandó évi összegét meghatározni s azt állandó szolgáltatás gyanánt jegyzőkönyvi határozattal biztositani sziveskedjék. A 3. pontra megjegyezni kivánja igazgató tanácsunk, hogy bár az internatusi jövedelem, a a tandij esetleg ingadozásokat mutathat idők folytán; mindazáltal bizva intézetünknek évenként s most legutóbb is tapasztalt nagymérvü keresettségében, teljes bizalommal kérheti a fentartó egyházmegyéket, hogy ha a nagymélt. miniszter ur e kivánságához rakaszkodik, vállaljanak garanciát az illető összegekért. A 4. pont a tanári fizetések évi 3%-át, mint az intézet részéről fizetendő tanári

nyugdijjárulékot kivánja biztosittatni. Nem nagy összegről lévén szó s a törvény is követelvén, annak garantálása elől a fentartók ki nem térhetnek. Az 5. pontra vonatkozólag felkéretik az elnökség, hogy az intézet telkére vonatkozó telekkönyvi másolatot beszerezni s a nagymélt. miniszter urhoz felterjeszteni sziveskedjék.

E határozatot a bihari, érmelléki és nagyszalontai egyházmegyékhez felterjesztendő. Kiadta: Sáfrány Lajos, az igazgatótanács jegyzője. — Sulyok, elnök.

Egyházmegyénk közgyülése midőn egyrészről megnyugvassal veszi tudomásul, hogy a nagyváradi ev. ref. tanitónőképző intézet az immár beállott tanévre is megnyerte a nyilvánossági jogot; másrészről nyugtalansággal tölti el a miniszteri leiratnak az államsegély kérdését érintő része, s nem titkolható aggodalmat szül a legfelsőbb helyen hangoztatott ama nyilatkozat, mely az államsegély helyett más biztos fedezeti forrás megnyitására utalja a fentartó egyházmegyéket.

Mivel pedig itt egy nagy horderejü kulturális intézményről van szó, mely nemcsak kizárólag felekezeti, hanem általános nőnevelési érdekeket szolgál, melynek létesitése és fejlesztése körül a fentartó egyházmegyéknek a lehetőség határáig fokozott áldozatkészségén kivül egyesek ugy, mint testületek vallás-különbség nélkül meghozták áldozataikat s igy lehetetlen, hogy nemzeti kulturánk legfőbb öre és tényezője az államkormány részéről a támogatás hiányozzék: egyházmegyénk közgyülése azon kérelemmel fordul a főtiszteletü egyházkerületi közgyüléshez, hogy aggodalmaink eloszlatása s a nagyváradi tanitónőképző jövőjének biztositása végett a nagyméltóságu vallás- és közoktatásügyi kormánynál közbe lépni, vagy erkölcsi sulyával most még kicsiny, de szép reményekkel biztató intézetünket támogatni s részére a Berzeviczy miniszter által 27,915—1905. sz. a. kilátásba helyezett évi 10,000 korona államsegély folyóvátételét szorgalmazni méltóztassék.

Ami pedig az egyházmegyénket is érdeklő feltételi pontokat illeti: egyházmegyénk közgyülése a tanári fizetések 3%-ának, mint a tanitónőképző részéről fizetendő tanári nyugdijjáruléknak reá eső hányadát biztositja; az internátusi jövedelemből, a tandijakból s a különböző ajánlatokból begyülő jövedelmekre nézve pedig — az eddigi tapasztalatok alapján —

azon legjobb reményének és meggyőződésének ad kifejezést, hogy azok a jövőben is kétségen kivül be fognak folyni.

46. Sulyok István bihari egyházmegyei esperes, egyházmegyénk közgyülése elé terjesztés és tudomásvétel czéljából megküldi a nagyváradi ev. ref. leányinternátus igazgatónőjének az 1905—6. tanévről szóló következő jelentését:

„Nagytiszteletü Egyházmegyei Közgyülés!

A nagyváradi ev. ref. leányinternátusról az alábbiakban van szerencsém jelentést tenni:

A lefolyt 1905—6. iskolai évben ötven növendéke volt az internátusnak. Ezek:

Ajtay Ida Báránd.
Balaton Margit Nagyszalonta.
Balogh Piroska Csegöd.
Barta Irma Darvas.
Belováry Margit P.-Ladány.
Beöthy Irén Nagyvárad.
Bérczy Gabriellá Élesd.
Biró Irén Nagymarja.
Bódogh Malvin Bajj.
Boross Margit B.-Újfalu.
Boross Paulina Árpád.
Boros Riza Árpád.
Dely Karolina Czegléd.
Erdöss Eszter F.-Gyarmat.
Fogarassy Erzsébet Torda.
Fritz Olga Bihar-Torda.
Falusy Ágnes Mezötelegd.
Falusy Margit Mezötelegd.
Fleischer Mária Füzesgyarmat.
György Eszter Kunmadaras.
Józsa Lenke Czegléd.
Képes Gizella Siter.
Kiss Mariska Komádi.
Kiss Róza Torda.
Kocsis Irén Kisszántó.
Komlódy Irma Mezöberény.
Kovács Etelka Hajdunánás.
Kovács Ilona Füzesgyarmat.
Kovács Juliska Füzesgyarmat.
Kovács Róza P.-Ladány.
Kuthy Sára. Dunaföldvár.
Mezey Ilona B.-Nagybajom.
Mezey Irma B.-Nagybajom.
Nagy Ilona Karczag.
Nagy Vilma Nagyvárad.
Pálfy Ida Nagyvárad.
Rózsa Olga Ugra.
Szilveszter Ida Kovászna.
Somogyi Jolán Álmosd.
Szigeti Margit B.-M.-Keresztes.
Szilágyi Erzsébet Arad.
Szondy Zsuzsánna K.-Madaras.
Szöllösy Izabella Tolcsva.
Szöllösy Margit Mokcsa.
Takács Margit Csegöd.
Tucsek Sarolta Nagyvárad.
Üröghy Erzsike Érmihályfalva.
Vargha Ida Belényes.
Végh Irma B.-Félegyháza.
Verebélyi Margit Zsáka.

Nevezettek közül a nagyváradi közs. polgári leányiskola különböző osztályaiba járt 26 növendék; a nagyváradi ev. ref. tanitónőképzöbe 16, a róm. kath. tanitónőképző intézetbe 7, a róm. kath. kisdedóvónőképzöbe 1.

Vallás szerint volt: ev. ref. 47, róm. kath. 2, Mózes vallásu 1.

Lelkész és tanitó családokból származott volt 29 növendék; egyéb társadalmi állásu családokból 21.

Jól tudva, hogy csak egészséges szervezet képes állandóan munkálkodni, az internátusi felügyeletet teljesitő testületnek szorgos gondját képezte a növendékek ugy testi, mint lelki életének ápolása, épségben tartása. Természetszerü, helyes beosztásu életmód: mértékletesség, rend, tisztaság a táplálkozás, ruházat, lakás, munka és szórakozásban meg is hozták a kivánt eredményt. Az egészségi viszonyok egész éven át kedvezőek voltak s igy munkára képesen jól felhasználhatták növendékeink a szorgalmi időt. Ha ennek daczára egyiknél-másiknál nem is mutatható fel fényes eredmény a tanulás terén, ennek magyarázata a tehetséghiány és főként azon körülményben gyökerezik, hogy sok állitólagosan jól készült, illetve falusi iskolákból kitünő bizonyitványokkal magasabb osztályokba került növendék nélkülözte a kellő alapismereteket s csak igen nagy nehézséggel tudott előre törtetni.

A tanitásra buzditás, ellenőrzés, szükséges felvilágositások mellett az intézet vezetőségének főtörekvése volt a szivnemesités, jellemképzés. Ehhez legbiztosabb alapul tekintette a vallásos érzés ápolását, ébrentartását. Igyekezett megértetni a növendékekkel, hogy boldognak csak az érezheti magát, ki hiven teljesiti Isten, embertársai és önmaga iránti kötelességeit, aki imádkozik és dolgozik. Ép ezért a napi foglalkozásokat ima vezette be, az zárta le. Vasár- és ünnepnapokon pedig felügyelőik vezetése mellett megjelentek a növendékek Isten házában s arra rendelt időben éltek az urvacsorával.

A komoly munka és tanulói gondok mellett jutott idő a zenegyakorlásra s kedélyfrissitő társas szórakozásokra is. Az intézetben alkalmazott zongora-, czimbalom-, tánczoktatók ez évben is szép sikerrel végezték feladataikat, nagyszámu növendéket vezetve be a vidám muzsák birodalmába. Ifjusági s egyéb arra való szinházi előadásokat is élveztek nehány izben a növendékek.

Az erkölcsi magaviseletet illetőleg eléggé kedvező viszonyok között folyt le az iskolai év. Azon irányból kifolyólag, melyben mai nönevelésünk halad s amely nem mindenben ugyanazonos az okos nevelés-követelte iránnyal, apróbb hibáktól, ferdeségektől nem mentesek az intézetbe bekerülő növendékek s itt-ott tehát a reparatura fegyelmet igényel; azonban az intés, dorgáláson kivül az erősebb fegyelmi eszközök az év folyamán is elkerülhetők voltak.

Gazdasági tekintetben is kedvező eredménnyel zártuk az évet, miről évi számadásaink tesznek bizonyságot.

Fentieket tisztelettel közli:

Nagyvárad, 1906 aug. 26.

Özv. Bögös Lajosné,
int. ig.

Egyházmegyénk közgyülése ez igazgatói jelentést, mely az internátus beléletének és hivatásának hü képét tárja elibénk, örvendetes tudomásul veszi s jegyzőkönyvében kinyomatni rendeli.

47. Nagy Imre ugrai lelkész, egyházmegyei tanácsbiró, és Nagy Imre biharzsadányi községi jegyző, — mint akik a harsányi lelkészválasztás vezetésével lettek megbizva, — beterjesztik a f. év junius hó 4-én megtartott harsányi lelkészválasztásról felvett jegyzőkönyvet 3 példányban, az összes ügyiratokkal együtt, mely szerint a törvény pontos megtartásával Perecz István debreczeni s. lelkész meghivás utján választatott meg a harsányi egyház lelkészévé.

Miután, ugy a választás előkészitése, mint annak lefolyása, az egyházi törvények pontos megtartásával foganatositttatott:

egyházmegyénk közgyülése a harsányi lelkészválasztást jóváhagyja, a meghivás utján megválasztott Perecz István debreczeni segédlelkészt a harsányi lelkészi állásban végleg megerösiti

48. A f. évi julius hó 15-én megtartott szentleányfalvai választásról felvett jegyzőkönyvet 3 példányban, a választók hitelesitett névjegyzékével együtt, Csécsi Imre aradi lelkész, egyházmegyei tanácsbiró és Kálmán Ferencz kir. aljárásbiró, — mint akik a választás vezetésével bizattak meg, — beterjesztik.

A felvett választási jegyzőkönyv szerint a szentleányfalvai egyház Nagy Dániel bélzerindi lelkészt egyakarattal, meghivás utján választotta meg lelkészévé.

Minthogy a lelkészválasztás az egyházi törvényeknek megfelelőleg folyt le:

egyházmegyénk közgyülése a szentleányfalvai lelkészválasztást jóváhagyja, a meghivás utján megválasztott Nagy Dániel bélzerindi lelkészt a szentleányfalvai lelkészi állásban végleg megerösiti.

49. A nagyszalontai ev. ref. egyház kéri, hogy a Nagyszalonta község és a magyar állam között, a nagyszalontai négy osztályu községi algimnáziumnak főgimnáziummá fejlesztése tárgyában kötött szerződésének 3. p. illetőleg, mely szerint a n.-szalontai ev. ref. egyháznak tulajdonát képező s a zsadányi 2. sz. betétben foglalt összes ingatl. (mintegy 266 1200 □-öles hold 1075 □-öl) s tartozékainak állandó korlátlan használati jogát „Nagyszalonta község a tulajdoni jog érintése nélkül átveszi a nagyszalontai ev. ref. egyháztól, ezen jognak Nagyszalonta községre leendő átruházása s a jelzett ingatlanokra

leendő bekebelezése mellett; s ezen használat egyenértékeként a főgimnázium fentartására évenként 3000 koronát fizet be a nagyszalontai m. kir. adóhivatalba, viselvén az ingatlanok mindennemü közterheit (állami községi adók, vizszabályozási költségek stb.)"; viszont az egyház ez ingatlanokat semmi czimen zálogjogilag meg nem terhelheti, s e megterheltetési tilalom a zsadányi 2. sz. betétben foglalt ingatlanokra telekkönyvileg bekebelezendő, — f. 1906. évi augusztus hó 12-én 34—906. sz. a. e tárgyban hozott presbyteri, s ugyanaznapon 35—1906. sz. a. hozott egyházközségi e tárgyu és e szerződést elfogadó határozatát hagyja jóvá egyházmegyénk közgyülése, s végmegerösités végett a tiszántuli egyházkerület közgyülésére terjessze föl.

E kérelmének támogatására fölemliti az 1885., majd az 1887. évben a nagyszalontai ev. ref. egyház és Nagyszalonta város között a nagyszalontai felekezeti jelleg nélküli községi négyosztályu gimnáziumnak fentartására vonatkozólag kötött szerződést, melynek értelmében az egyház már akkor átadta a községnek örök időkre gimnáziumi czélra a központi fiuiskola emeleti részét az orosi-i föld haszonbérét; és hogy e szerződés 104—1885., 18—1887. sz. egyházmegyei, továbbá 235—1885., 171—1887. sz. egyházkerületi végzésekkel jóváhagyatott és végérvényesen megerösittetett.

Beterjeszti emlitett 34—1906. sz. presbyteri s 35—1906. sz. e tárgyu határozatát, jegyzökönyvi kivonat alakjában Nagyszalonta község képviselő-testülete 1906 február 10-én tartott rendkivüli közgyülésének 16. számu s a szerződést elfogadó s Bihar vármegye törvényhatósági bizottságának jóváhagyási záradékával ellátott véghatározatát községi főjegyző 1666—1906. sz. kivonata, valamint Bihar vármegye törvényhatósági bizottsága 1906 márczius 21-ik s következő napjain Nagyváradon tartott rendes közgyülésének 116—3369—1906. biz. sz. emlitett szerződést jóváhagyó véghatározatát jegyzökönyvi kivonat alakjában és pedig községi főjegyző által hitelesitett másolatban.

Egyházmegyénk közgyülése a nagyszalontai ev. ref. egyháznak 34—1906. sz. presbyteri s 35—1906. sz. egyházközségi, az egyház és Nagyszalonta község között a négyosztályu községi algimnáziumnak főgimnáziummá fejlesztése tárgyában kötött szerződésének 3-ik pontjára vonatkozó határozatát jóváhagyja s végmegerösités végett a főtisztelelü egyházkerületi közgyülésre fölterjeszti.

50. A komádii presbyterium f. 1906. év aug. 24-én 2. sz. a. hozott határozatában panaszolja, hogy külső kis leányiskolájának megnyitását nem engedélyezi a járási főszolgabiró mindaddig, mig

a tulzsufolt és életveszélyes iskolaépület tanterme megfelelő karba nem helyeztetik; s mellékelve Veress Károly e. m. szakértő véleményét, mely az iskola épületét elég erősnek, semmi veszéllyel nem fenyegetőnek s egy uj ablak vágása után s némi biztonsági elővigyázat mellett 1 év tartamára tantermül alkalmazhatónak nyilvánitja, tekintettel arra, hogy iskoláját a jövő évben ujra akarja felépiteni s a közbiztonság és egészségügy szempontjából kivánható javitás iránt pedig már intézkedett, kéri, hogy a csak f. augusztus hó 19-én kapott s 2077—1906. számu főszolgabirói rendelet 9-ik pontjának kivihetetlenségére, sérelmes voltára tekintettel Bihar vármegye törvényhatóságánál egyházmegyénk lépjen közbe, hogy a szóbanforgó iskola növendékei előtt ily későn s váratlanul külső kis leányiskolája be ne zárassék.

Egyházmegyénk közgyülése megnyugvással értesül beterjesztett szakértői véleményből a komádi-i külső kis leányiskola épületének veszéllyel nem fenyegető erős állapotáról, valamint arról, hogy a tanterem a kivánt intézkedések foganositásával a már beállott iskolai évre használhatóvá tétetett; örömmel fogadja a komádi-i presbytériumnak már a jövő évben uj iskolaépület emelését illető kötelező határozatát, s tekintettel a tanév beálltára, megkeresi Bihar vármegye törvényhatóságát, hogy a komádi-i külső kis leányiskolára vonatkozó 2077—1906. sz. főszolgabirói rendeletet hatályon kivül helyezze.

51. Olvastatott a missiói bizottság következő jelentése:

„Nagytiszteletü egyházmegyei közgyülés!

A radnalippai missiói körből Virágos Sándor missiói lelkész a tavaszi egyházmegyei gyülésre jelentését betegsége miatt nem adta be; 16. c)—1906. sz. e. m. határozat rendelkezéseinek most eleget tett. Jelenti a következőket:

Lippán, mint a missiói egyházak középpontján istenitisztelet tartatott minden hónap 1., 2. és 4. vasárnapján, a nagy ünnepek első napján délelőtt prédikáczióval; délután imával és bibliamagyarázattal. Urvacsorában részesültek a hivek a rendes 6 alkalommal.

Mácsán istenitisztelet tartatott minden hó 3-ik vasárnapján délelőtt egyházi beszéddel. Urvacsorát osztott 6 izben.

Hitoktatásban részesültek: Lippán a polgári fiu- és kereskedelmi iskolában, a róm. kath. leányiskolában, polgári leányiskolában, az állami fiuiskolában tanuló növendékek heti 2—2 órán, összesen heti 12 órán. Mácsán havonként egy izben az uradalmi iskolába járó növendékek.

A szórványokban forgolódott 49 alkalommal, midön rendes istenitiszteletet tartott 18 izben, keresztelt 7 izben, temetett 3-szor, urvacsorát osztott 6 alkalommal.

Lelkek száma a szórványokban összesen 293.

Uti naplója és táblás kimutatása rendben van.

Számadása a következő:

Sorszám	Megnevezés	Korona	fill.	Korona	fill.
1	1905. évi missiói segély . .	800	—	—	—
2	Fuvardijra	—	—	400	10
3	Napidijra	—	—	196	—
4	Ellátásra	—	—	196	—
5	Nyugtabélyegre és portóra . .	—	—	2	80
6	Tulkiadás 1904. évben . . .	—	—	4	24
7	Maradvány-egyenleg 1906-ra .	—	—	—	86
		800	—	800	—

Balog Ambrus. *Márk Ferencz.* *Nagy Imre.*

Egyházmegyénk közgyülése a radnalippai missiói lelkész Virágos Sándor számadását helybenhagyja, részére a felmentést az 1905-ik évr,e a szokott fentartással, megadja; jelentését mellékleteivel együtt a főtiszteletü egyházkerületi közgyülés utján az egyetemes konventre felterjeszteni rendeli.

52. Olvastatott a tanügyi bizottság következő jegyzökönyve:

Jegyzökönyv,

felvétetett a nagyszalontai ev. ref. egyházmegye tanügyi bizottságának 1906 szeptember 4-én tartott ülésében.

Jelen voltak: Széll Kálmán elnök, Böszörményi Lajos alelnök, Nagy Imre, Csécsi Imre, Bagdi János lelkészek, Kiss István, Szabó Lajos tanítók és Kassay Béla lelkész, előadó.

1. szám. Elnök, miután szivesen üdvözli a tanügyi bizottság megjelent tagjait s jelenti, hogy Balog Ambrus, Szabó István és

Szatmári István hozzá intézett leveleikben részint egészségi ok, részint családi ügyek által kimentették távolmaradásukat: az ülést megnyitja.

2. szám. Előadó bemutatja az egyházmegyei tanügyi bizottság nevében a főtiszt. egyházkerületi tanügyi bizottsághoz felterjesztendő jelentés két példányát.

A jelentés egész terjedelmében elfogadtatván, egyik példányát a főtiszt. egyházker. tanügyi bizottsághoz felterjesztetni, másik példányát az egyházmegyei levéltárban elhelyeztetni javasolja bizottságunk a hozzájuk csatolt statisztikai kimutatásokkal együtt.

3. szám. Olvastatott a tavaszi egyházmegyei közgyülésünk 15. sz. határozatának 4. pontja által a hevesnagykunsági ev. ref. egyházmegye 1905 október hó 10-én tartott közgyüléséhez az igazgató-tanitói állás szervezése, a helyi tanitótestületek munkakörének szabályozása és ezzel kapcsolatban az iskolahagyott gyermekek lelki gondozása tárgyában benyujtott szabályrendelet-tervezet tekintetében javaslattétellel megbizott szükebbkörü bizottság jelentésének első, az igazgató-tanitói állásra vonatkozó javaslata, mely szerint az igazgató-tanitóság szervezése csak ott, hol 3 vagy több tanitó müködik s ott is csak oly alakban javasoltatik, hogy a tanitótestület valamelyik érdemesebb tagja legyen igazgató, de minden tiszteletdij nélkül 3—3 évenként, az iskolaszéki elnök elnöklete alatt a tanitótestület által választva a következő hatáskörrel:

a) hivatalból végzi az iskolaszék jegyzői teendőit s népiskolai ügyekben az egyháztanácsban előadó;

b) felügyel a mulasztási naplók vezetésére, a mulasztási kimutatásokat összeszedi, az iskolaszéki elnöknek átadja; a mulasztás alól felmentetteket nyilvántartja, illetőleg nyilvántartatja:

c) iskolai ügyekben az iskolaszéki elnöknek mindenben segit.

Tanügyi bizottságunk a szükebb bizottság által is hangsulyozott elvi és anyagi indokokból, nevezetesen iskoláink belső életének vezetését továbbra is a lelkészek kezében hagyni óhajtva, továbbá ugy is elég terhekkel küzdő egyházainkat az igazgató-tanitói tiszteletdij által ujabban megterhelni nem akarván: az igazgató-tanitói állás szervezését szükségtelennek s mellözendőnek tartja; javasolja azonban a nagytiszt. egyházmegyei közgyülésnek, hogy ott, hol 3 vagy több tanerő müködik, azok egyike a tanitótestület által lelkész elnöklete alatt 3 évre választva a fentebbi bizottsági javaslatban részletezett teendőkre bizassék meg az iskolaszéki tanügyi előadó tiszttel.

4. szám. Olvastatott ugyanezen bizottság javaslatának második, az iskolát elhagyott gyermekek lelki gondozására vonatkozó része, mely szerint e munkát az egyház által megszabott tiszteletdij mellett az erre önként vállalkozó tanitók az iskolaszéki elnök beosztása szerint és felügyelete alatt heti 2 óran teljesitenék az iskolai helyi-

ségekben, melyeknek fűtetéséről az egyház gondoskodnék, s ezen ifjusági összejövetelek november 1-től márczius 1-ig tartanának.

Tanügyi bizottságunk az iskolát elhagyott gyermekek lelki gondozását feltétlenül szükségesnek tartván, midőn teljes egészében helyesli a kiküldött bizottság előterjesztett javaslatát, ezt azzal toldja meg, hogy az csupán önkéntes vállalkozás és önkéntes jelentkezés alapján, minden kényszer mellőzésével tartja létesitendőnek, s egyszersmind javasolja a nagytiszt. egyházmegyei közgyülésnek, hogy ugy a szükebb körü, mint a tanügyi bizottság véleményét a tanitótestületnek azon megbizással adja ki, hogy azokat tárgyalás alá vevén, véleményes jelentését a jövő tavaszi gyülés elé terjessze be.

5. szám. Elnök jelenti, hogy elfogadásra ajánlat végett beterjesztetett hozzá a Kozma—Somogyi—Szőllősi—Ember 1., 2., 3., 4. osztályu olvasókönyve, ugyanazon szerzők 2., 3., 4. osztályu nyelvtana és Földes 2., 3., 4., 5., 6. osztályu számtani példatára, melyeket ő megbirálás végett a nagyszalontai ref. tanitótestületnek kiadott; egyszersmind olvastatott a beadott véleményes javaslat, mely szerint az I. osztály számára készült Abc kitünő, a 2. és 3. osztály tankönyve jó, a 4. osztályé hiányos; a nyelvtani kézikönyvek inkább vezérkönyveknek jók s inkább a Nagy—Komáromi-féle eddig használt nyelvtani kézikönyveknek az uj tanterv szerint és pedig a gyakorlati tanitással foglalkozó egyének által átdolgoztatása ajánlatik; a Földes-féle számtani példatárak pedig — mivel tanitóink tudnak növendékeiknek alkalmas példákat adni — teljesen szükségtelenek.

Tanügyi bizottságunk a beadott birálat alapján a szóban levő Abc-ét az eddig használatban voltnál feltétlenül jobbnak, tanügyünkre nézve valóságos nyereségnek tartja s fölkéri a főtiszt. egyházkerületi tanügyi bizottságot, hogy Abc-jének hasonló szellemben átdolgoztatásáról gondoskodni méltóztassék; a beterjesztett olvasókönyveknél református olvasókönyveinket jobbaknak tartja, azonban kihagyandóknak véli, vagy legalább jobban megválasztottakkal pótlandóknak a rithmikus olvasmányokat; a most használatban levő Nagy László—Komáromi-féle nyelvtani kézikönyveknek átdolgoztatását kéri, ugy ezeknél, mint általában minden átdolgozásnál figyelembe vevén azt, hogy az átdolgozást csupán a gyakorlati tanitással foglalkozó egyének végezzék; végül a Földes-féle számtani példatárak teljesen mellőzendők.

Kmf.

Széll Kálmán,
tanügyi biz. elnök.

Kassay Béla,
tanügyi biz. előadó.

Egyházmegyei közgyülésünk a tanügyi bizottság javaslatát elfogadván:

a) a jelentés egyik példányát a főtiszt. egyházkerületi tanügyi bizottsághoz fölterjesztetni, a másik példányát az egyházmegyei levéltárban elhelyezni rendeli a hozzájuk csatolt statisztikai kimutatásokkal együtt;

b) kimondja, hogy ahol 3 vagy több tanerő müködik, azok egyike a tanitótestületnek lelkész elnöklete alatt 3 évre történő választása alapján a bizottsági javaslatban körvonalozott müködési körrel bizassék meg az iskolaszéki előadói tiszttel;

c) a tanügyi bizottságnak az elhagyott gyermekek lelki gondozására vonatkozó javaslatát a szükebb körü bizottság javaslatával együtt azzal adja ki az egyházmegyei tanitótestületnek, hogy azokat tárgyalván, véleményes javaslatát a következő egyházmegyei gyülésre terjessze be;

d) fölkeri a főtiszt. egyházkerületi tanügyi bizottságot, hogy az egyházkerület Abc kiadványának ujabban korszerü szellemben átdolgoztatásáról gondoskodni, — a ref. olvasókönyvek ujabb kiadása alkalmával a rithmikus olvasmányokat lehetőleg mellőzni vagy szerencsésebben megválasztottakkal pótoltatni s a most használatban levő Nagy László—Komáromi-féle nyelvtani kézikönyvek átdolgoztatásáról intézkedni méltóztassék, minden átdolgoztatást a gyakorlati tanitással foglalkozó egyének által végeztetvén.

53. Olvastatott az egyházmegyei számvevőszék következő jegyzőkönyvi jelentése:

„*Jegyzőkönyv.*

Felvétetett Nagyszalontán 1906. évi szeptember hó 4-ik napján a nagyszalontai ev. ref. egyházmegye számvevőszéke által, a folyó évi tavaszi közgyülésre be nem terjesztett, valamint az akkor pótlásra visszautasitott 1905. évi egyházgondnoki számadások megvizsgálása tárgyában.

Jelen voltak: Kovács Károly elnök, Borbély László, Fráter Emil, Rácz Gyula és Bagdi János jegyző és előadó.

a) A fenesi, b.-zerindi, tárkányi, nyégerfalvai, sonkolyosi, komádii és szemlaki pótlás végett visszaadott számadások felülvizsgáltatván, rendben levőknek találtattak, miért is a fentebb megnevezett egyházgondnokoknak a felmentvényt megadni javasoljuk.

b) A radna-lippai számadás rendben van és elfogadásra ajánljuk

azon megjegyzéssel, hogy jövőre a kirótt egyházi adókat nagyobb szorgalommal igyekezzenek beszedni.

c) A b.-böszörményi számadás kiadások 105. t. sz. a. kiadásba hoz 9 kor. 38 fillér váltóóvás dijat. Minthogy ezen kiadás kizárólag a gondnok gondatlansága következtében állott elő, kötelezessék gondnok ezen összegnek a visszafizetésére. Egyebekben a számadás helyes lévén, a felmentvényt megadni javasoljuk.

d) A m.-homorogi egyház presbyteriuma B. Tarsoly Józsefnek a tavaszi egyházmegyei gyülés által visszautasitott számadását május 16-án ujabb vizsgálat alá vette.

A presbyterium igazolja, hogy B. Tarsoly József három izben volt Nagyváradon egy urasztali kanna megrendelése és kiszállitásáért. A kihozataláért kétszer kellett bemennie, mivel először nem volt készen. Ekkor vette a poroló kefét is.

Elismerik, hogy a komádii mész vásárlásnak a dátuma összeesik a váradi ut dátumával, de erre vonatkozólag azt állitják, hogy a beirás téves, az ut máskor történt. Azt ugyan, hogy mikor történt, elhallgatják s megjegyzik, „hogy a napidij beszámitása a presbyterium határozatának megfelelőleg történt". De, hogy ez a presbyteri határozat hogy szól, arról semmi felvilágositást nem adnak.

Igazolják továbbá, hogy B. Tarsoly József, mint templom-gondnok, január 12-én, julius 10-én, nov. 9-én a presbyterium határozatának megfelelőleg számitotta fel a napidiját. Ezek a napidijak azonban nem voltak kifogásolva. Arról azonban, hogy ápril 28-án, mint templom-gondnok Komádiban volt (lásd templom-számadás 10. t. sz. a.) és mint egyházgondnok ugyancsak ápril 28-án Komádiban meszet vett s ezért külön-külön felszámitja napidiját, — bölcsen hallgatnak.

Ha tehát a presbyterium ujabb igazolása szerint a n.-váradi napidijakat és utiköltségeket elfogadjuk is, ezen napidijak egyikét — minden további igazolás mellőzésével — határozottan visszautalni kérjük az egyház pénztárába.

Igy aztán a készpénz maradvány nem 405 kor. 80 fillér, hanem 406 kor. 80 fillér lesz.

Megjegyezni kivánjuk, hogy a presbyterium a tavaszi gyülésre beterjesztett számadáson semmi javitást vagy igazitást nem eszközölt.

e) A k.-apátii egyházgondnok 1905. évi számadása mindez ideig beterjesztve nem lett, fegyelmi vizsgálat terhe alatt utasitani kérjük gondnokot számadásának az esperesi hivatalhoz leendő 30 nap alatti beterjesztésére.

Kmf.

Kovács Károly, számv. elnök. *Rácz Gyula*, *Borbély László*, *Fráter Emil*, *Bagdi János*, j. és előadó.

Az egyházmegyei közgyülés a számvevőszék javaslatát határozati erőre emeli.

54. Rendes államsegélyért a következő kérvények terjesztettek be:

1. A cserméi egyház szegénységére, sok adósságára, 60% egyházi adót fizető hiveinek vagyontalanságára való hivatkozással, költségelőirányzatában mutatkozó fedezeti hiány pótlására 200 korona segélyt kér; (költségelőirányzata — még a kért segély felvétele mellett is — 375 korona 22 fillér hiányt tüntet fel.)

2. A radnalippai egyház több rendbeli javitások eszközölhetése és sok ideig beteg lelkésze fizetési hátralékának némi pótlása végett, közszükségleteinek fedezésére 200 korona segélyt kér.

3. A gyoroki egyház ugy a maga, mint nagy adóval terhelt hiveinek szegénységére való tekintetből, szükségleteinek fedezésére, a költségvetésében már elöirányzott 192 korona segély megadását kéri.

4. A szintyei leányegyház iskolaépitésből fenmaradt adósságára, 88% egyházi adóval terhelt hiveinek vagyontalanságára hivatkozva, rendes szükségei fedezésére 200 korona segélyt kér.

5. Bottyán Pál belényesi lelkész a helybeli gör. kath. gimnázium ev. ref. vallásu növendékeinek vallástanitásáért szokásos évi tiszteletdijat kérelmezi.

6. Simay Lajos magyarcsékei elökönyörgő s vallástanitó rendkivül csekély javadalmazásának némi pótlása végett kérelmez.

7. Végül a feketetóti és a remetei egyház a lelkészi könyvtár javára 5—5 korona segélyt kér.

Egyházmegyénk közgyülése a rendelkezésére álló 760 korona államsegélyt folyamodók közt következőképen osztja meg:

1. A cserméi egyháznak költségelőirányzati hiánya pótlására 200 korona.

2. A radnalippai egyháznak a hátralékban levő lelkészi fizetés teljesitésére 200 korona.

3. A gyoroki egyháznak rendes szükségletei fedezésére 100 korona.

4. A szintyei leányegyháznak terhei könnyitésére 100 korona.

5. Bottyán Pál belényesi lelkésznek gimnáziumi vallástanitása dijazásául 100 korona.

6. Simay Lajos magyarcsékei elökönyörgő s vallástanitónak javadalompótlásra 50 korona.

7. A feketetóti és a remetei egyháznak a lelkészi könyvtár javára 5—5 korona

rendes államsegélyt engedélyez.

55. A cserméi egyház mind a maga, mind magas egyházi adóval terhelt tagjainak vagyontalanságára, a templom és lelkészlak épitése folytán keletkezett terhes adósságaira, több rendbeli tetemes hátralékaira, ugyszintén e románoklakta vidéken ref. egyházi és magyar nemzeti missiót teljesitő hivatására való tekintetből adósságtörlesztésre 400 korona segélyt kér a Ref. Segélyegylettől.

Egyházmegyénk közgyülése a kérvényben felhozott és indokolt körülmények alapján folyamodó egyházat segélyezésre melegen ajánlja s kérvényét pártolólag terjeszti fel a főtiszt. egyházkerületi közgyülésre.

56. A belényesi egyház tulmagas egyházi adóval megrótt tagjainak szegénységére, a maga vagyontalanságára, épitkezésből származott adósságára, a más vallásu s idegen ajku lakosság közt kifejtett küzdelmére hivatkozva, 200 koronát kér a Ref. Segélyegylettől nagy terheinek némi könnyebbitésére.

Egyházmegyénk közgyülése a magyar reformátusság végpontján küzdő, adóssággal terhelt s a támogatásra nagyon méltó egyház kérvényét a legszivesebb pártolással terjeszti fel a főtiszt. egyházkerületi közgyülésre.

57. Bottyán Pál belényesi lelkész amidőn mellékli a vaskóhi állami elemi iskolában teljesitett vallástanitásról szóló jelentését, továbbá jelzi a Petrosz és Szudrics fürésztelepeken megnyiló iskolában az ev. ref. vallástanitás tervbevételét, sőt Rézbányán lakó hiveink meglátogatását is, mindezek teljesithetése végett fuvardij czimen 100 korona segélyt kér a Ref. Segélyegylettől.

Egyházmegyénk közgyülése a távol fekvő Vaskóh iskolájában s a többi szórványokban vallástanitást és lelki gondozást teljesitő Bottyán Pál belényesi lelkész kérvényét meleg támogatással ajánlja a főtiszt. egyházkerületi közgyülés jóindulatu figyelmébe.

58. A szintyei, szegény anyagi helyzetben levő leányegyház fennlevő iskolaépitési adósságának törlesztésére s ott a végeken fontos missiot teljesitő iskolájának további fentartására a Ref. Segélyegylettől 100 korona segélyt kér.

Egyházmegyénk közgyülése ez idegen ajku és más vallásu lakosság közé ékelt s gyámolitásra szorult kisded leányegyházat segélyezésre méltónak tartja s kérvényét ajánlólag terjeszti fel a főtiszt. egyházkerületi közgyülésre.

59. Fogarassy Bálint ágyai lelkész, mint a szintyei leányegyház felügyelő lelkésze, az itt folyton szükséges lelki gondozás teljesithetése végett, — melynek költségeit e szegény egyház nem képes fedezni — fuvardij czimen 100 kor. segélyt kér a Ref. Segélyegylettől.

Egyházmegyénk közgyülése a buzgó tevékenységgel müködő felügyelő lelkész kérvényét — segélyezés eszközlése végett — meleg pártolással terjeszti fel a főtiszt. egyhker. közgyülésre.

60. Vajda Mihály gyantai lelkész a Gyantához tartozó Kisháza és Széplak leányegyházak lelki gondozásáért 50—50 kor., a távolabb fekvő és nagy szórványnyal biró Magyarcséke lelki gondozásáért pedig 100 kor., tehát összesen 200 kor. segélyt kér fuvardij czimen a Ref. Segélyegylettől.

Egyházmegyénk közgyülése ez idegen ajku és más vallásu lakosság közt szétszórtan élő hiveinket együtt tartó s hiven gondozó lelkész kérelmét méltányosnak tartván, kérvényét szives támogatással terjeszti fel a főtiszt. egyh. ker. közgyülésre.

61. Simay Lajos magyarcsékei előkönyörgő vallástanitó, hivatkozva nagyon csekély javadalmazására s ezzel szemben az egyházunkhoz tartozó hivek számának szaporodására, jövedelmének némi javitása végett az előbben élvezett 100 kor. segély megadását kéri a Ref. Segélyegylettől.

Egyházmegyénk közgyülése a református magyarság egyik végpontján hüséggel munkálkodó előkönyörgő tanitót jó szivvel ajánlja segélyezésre s kérvényét pártolólag terjeszti fel a főtiszt. egyhker. közgyülésre.

62. Remetei lelkész és gondnok jóváhagyás, illetőleg engedélyezés végett beterjesztik a hanyatlásnak indult, régi lelkészlak helyett épitendő uj lelkészlak tervrajzát, 4168 kor. 72 fillérre rugó szabályszerüen kiállitott költségvetését, melynek fedezeti tételei között van: a magtári tőke 1908 január 1-től számitott kamataira 4 évi törlesztés mellett felveendő 600 kor. kölcsön; továbbá az egyház tagjaira birtokaránylagosan kivetendő 600 kor. épitési pótadó; csatolják az épitkezést, az emlitett kölcsön felvételét, az épitési pótadó kivetését, a 800 kor. értékü közmunka teljesitését elhatározó presbyteri és egyházközségi közgyülési végzéseket; továbbá ezeknek kapcsán a jelzett épitkezés czéljára forditandó 1200 kor. közalapi

egyszersmindenkori segély iránti folyamodványukat, kérvén ennek illetékes helyre pártolólag leendő felterjesztését.

Egyházmegyénk közgyülése a remetei uj lelkészlak tervrajzát és költségvetését az egyhmegyei szakértő erre rávezetett pótlásainak kikötése mellett jóváhagyja; az épitkezésre az engedélyt 4168 kor. 72 fill. költségvetés mellett megadja; a magtári tőke kamataiból 4 év alatt törlesztendő 600 kor. épitési kölcsön felvételét s a szintén 600 kor. épitési pótadó birtokaránylagos kivetését engedélyezi; az erre vonatkozó presbyteri és egyházközségi közgyülési végzéseket megerősiti; egyszersmind utasitja a presbyteriumot a majdan foganatositandó épitkezésnél kellő körültekintésre, annak szigoru ellenőrzésére s a kész épületnek szakértői felülvizsgálat s a vállalkozótól kivánt jótállás mellett leendő átvételére.

Végül egyházmegyénk közgyülése ezen idegen elemek közé ékelt, szegénysorsu, de hitbuzgó tagokból álló, törekvő és áldozatkész egyházunk kérvényét — az uj lelkészlak épitése szükséges és halaszthatatlan voltának kiemelése mellett — 1200 kor. közalapi egyszersmindenkori segély megadása végett a legmelegebb ajánlással terjeszti fel a főtiszt. egyh.-ker. közgyülés utján az egyetemes konventhez.

63. Tárkányi lelkész beterjeszti a presbyterium azon határozatát, mely szerint a tavaszi egyházmegyei gyülésre benyujtott tervezetből csak a két tantermet épiti fel 5000 kor. költséggel s a meglevő tantermeket tanitói lakásokká alakitja át; erre kész fedezete: 2600 kor.; az egyház tagjaira kivetne 1200 koronát és 1200 kor. közalapi segélyt kér. Kéri ezeknek jóváhagyását, illetőleg engedélyezését s a közalapi segély kieszközlését.

Egyházmegyénk közgyülése, mivel a tárkányi presbyterium a 28—1906. sz. egyhmegyei végzésben meghagyott szabályszerü tervet és költségvetést nem terjesztette be, az épitési engedélyt nem adhatja meg; annyival is inkább, mert Tárkány 1901-ben 150 kor., 1902-ben 50 kor., 1904-ben 200 kor. közalapi segélyt nyert; tehát most ujabb 1200 korona segélyre más szegény egyházakra való tekintetből nem ajánlható.

64. Tárkányi lelkész, mint a nyégerfalvai leányegyház felügyelő lelkésze, beterjeszti a nyégerfalvai leányegyház azon határozatát,

melyszerint egész uj iskolát akar épiteni 6684 korona 21 fillér költséggel; erre fedezete 2284 korona 21 fillér az egyháztagokra kivetne 1200 korona pótadót; 1200 korona közalapi segélyt kér; 2000 koronát kölcsön venne $4^1/_2$%-ra az egyház ingatlanainak lekötése mellett. Kéri ezeknek jóváhagyását, illetőleg engedélyezését s a közalapi segély kieszközlését.

Egyházmegyénk közgyülése — mivel a nyégerfalvai presbyterium a 29—1906. sz. egyházmegyei végzés értelmében nem terjesztette be az uj iskolai épület szakszerü tervrajzát és költségvetését — az épitést ezuttal nem engedélyezheti s ez alapon a közalapi nagy segélyre sem ajánlhatja. Tekintettel azonban arra, hogy az épitési anyagok jó része már be van szerezve és összehordva, nehogy az épitkezési engedély — alaki hiányok miatt — ismét későbbre tolassék, Benedek László tanácsbiró és Bottyán Pál lelkész egyházmegyei megbizottakat kéri fel, hogy a helyszinére kimenvén, az épitkezés lehetőségét a fedezeti források tekintetbevételével mérlegeljék, az uj iskola szakszerü tervrajzának s az egyház anyagi erejét tul nem lépő költségvetésének elkészittetéséről, az épitkezést s esetleg épitési pótadó kivetését elhatározó presbyteri és egyházközségi közgyülési végzések csatolásáról gondoskodjanak, hogy az igy kellően felszerelt s a küldöttek jelentésével is ellátott beadvány a tavaszi egyházmegyei közgyülésen tárgyalható legyen.

65. Sonkolyosi lelkész és gondnok a presbyteriummal együtt kérvényt terjesztenek be s leirván abban azt a nagymérvü károsodást, melyet az egyház szenvedett a folyó év tavaszán felettük átvonult jégvihartól, mely az egyházi részint cseréppel, részint zsindelylyel fedett épületek tetőzetét annyira megrongálta, hogy azoknak kijavitása elkerülhetetlen, de amelyet az egyház és egyháztagok szegénysége miatt önerejükből nem tehetnek: 500 korona rendkivüli államsegély nyujtását kérelmezik.

Egyházmegyénk közgyülése a községi elöljáróság által is igazolt elemi csapás folytán sulyos károsodást szenvedett s csekély számu és szegény tagokból álló sonkolyosi egyházunkat segélyezésre méltónak itélvén: kérvényét meleg ajánlással terjeszti fel a főtiszt. egyházkerületi közgyülésre.

66. Sarkadi lelkész és gondnok beterjesztik a presbyterium 1906. évi május hó 6. napján 46. sz. a. s az egyházközségi közgyülés 1906. évi május hó 13-án 6. sz. a. hozott megegyező határozatait, melyekben elhatározták, hogy a „Szigeti“ föld megvételére szükséges 30,000 korona kölcsönt a „Kisbirtokosok Országos Földhitelintézetétől“ 5·26%-os járadékkal 98%-os árfolyammal 50 évre veszik fel kölcsönképen.

Bemutatják a Kisbirtokosok Országos Földhitelintézete 19,786/906. számu kölcsönengedélyezési határozatát másolatban a 46/906. sz. presbyteriumi jegyzőkönyvi czikkelybe foglalva s a 25,231/906. sz. levelet, melyben az előbbi határozat mellett beküldött kötelezvény szerinti 5·36%-os járadék 5·26%-ra kiigazittatott.

Bemutatják a sarkadi 1787. sz. telekkönyvi betét hiteles kivonatát, melyben az A/I. 15., 17., 18., A/III. 1—4., A/IV. I—8., A/V. 1—8., A/VI. 1—8., A/VII. 1—8. sorsz. a. foglalt összes ingatlanok lesznek jelzálogul lekötve és pedig megelőzőleg ezen telekkönyvi betétből egy más betétbe lejegyezve.

Bemutatják az aláirt s közjegyzőileg hitelesitett kötelezvényt.

Kérik a beterjesztett határozatok jóváhagyását, a külön engedélyezését, az aláirt kötelezvény megerősitését.

Egyházmegyénk közgyülése a beterjesztett presbyteriumi, egyházközségi közgyülési határozatokat jóváhagyja s ehhez képest megengedi és beleegyezik, hogy a sarkadi presbyterium és egyházközségi közgyülés megbizottai által már aláirt kötelezvény alapján a sarkadi 1787. sz. telekkönyvi betétben A/I. 15., 17., 18. sor-, III. 1—4. sor-, IV. 1—8. sor-, V. 1—8. sor-, VI. 1—8. sor-, VII. 1—8. sorszám alatt foglalt, innen azonban 25/906. sz. egyházmegyei végzés alapján lejegyezendő birtokokra a Kisbirtokosok Országos Földhitelintézetétől a kötelezvény feltételei értelmében 30,000 korona kölcsön felvétessék és ennek ugy a kötelezvényben foglalt minden járulékainak zálogjoga s egyéb feltételek és kikötmények a telekkönyvi betétbe bejegyeztessenek.

Utasitja a presbyteriumot, hogy a kölcsönt a „Szigeti“ föld vételárára forditsa.

Jelen határozat a Tiszántuli főtiszteletü egyházkerületi közgyülésre végső megerősités végett azzal terjesztetik fel, hogy a főtiszteletü egyházkerületi közgyülés a „Szigeti“ föld vételi ügyét 1553/906. sz. a. hagyta jóvá.

67. Cserméi lelkész és gondnok beterjesztik az egyház azon kérvényét, mely szerint a lelkészlak épitéséből fenmaradt 796 kor. 36 fill. tartozás kifizetésére, a templom és lelkészlak közös telkének lekötése mellett, 800 kor. ideiglenes kölcsön felvehetésének engedélyezését kérik; mely kölcsön visszatérítésére szolgálna a Tóth András volt gondnok elleni követelés, az egyházhatósági uton nyerendő segély s végül az egyházi adó.

Egyházmegyénk közgyülése — tekintettel a cserméi egyház rendkivüli körülményeire — a 800 kor. ideiglenes kölcsönnek a szándékolt módon való felvehetését engedélyezi; utasitja azonban a presbyteriumot, hogy a felveendő kölcsönt kizárólag a lelkészlak épitéséből fenmaradt hátraléktartozás kiegyenlitésére forditsa; továbbá e kölcsönnek az emlitett forrásokból leendő visszatérítéséről gondoskodjék s végül az évi törlesztésekről esperesi hivatalnak jelentést tegyen.

68. Kötegyáni lelkész és gondnok az egyház nevében kérvényt terjesztenek be, mely szerint a 4-ik iskola és tanitóság szervezési költségeiből még fenlevő 1200 kor. tartozás kiegyenlitése céljára ugyanily összegü kölcsön felvételének engedélyezését kérik, mely kölcsön visszatérítését az egyház rendes évi jövedelméből fogják teljesiteni, amint a körülmények engedik.

Egyházmegyénk közgyülése — mivel nem uj teherről, hanem csak a meglevő teher kicseréléséről van szó — a szándékolt kölcsön felvételét engedélyezi; utasitván a presbyteriumot, hogy e kölcsönből mostani hitelezőjét elégitse ki, a kölcsön visszatérítésére évi költségelőirányzatába legalább 120 kor. átalányösszeget vegyen fel s az évi törlesztés megtörténtéről esperesi hivatalt értesitse.

69. A geszti egyház beterjeszti a tiszaradványi (pusztai) iskola és tanitói állás létesitése tárgyában gróf Tisza István birtokos által Geszten, 1906. év junius 4-ről keltezett következő átiratát:

„Érdemes Egyháztanács!

Elhatároztam, hogy a Geszt község határán fekvő s tulajdonomat képező Tisza-Radvány pusztán ev. református jellegü rendes népiskolát létesitek s azt jövőben is saját költségemen fentartom. Az erre vonatkozó tanitói dijlevelet oly kéréssel terjesztem a geszti ev. reform. egyház érdemes tanácsa elé, hogy ehhez a felsőbb egyházi hatóság jóváhagyását kieszközölni sziveskedjék.

Teljes tisztelettel *Tisza István*“.

Mellékli a tiszaradványi iskolaállitás tárgyában f. évi julius 22-én 1. sz. a. s f. évi julius 29-én 1. sz. a. hozott presbyteri, illetve egyházközségi végzéseket, melyekben a geszti egyház az uj iskola és tanitóság létesitését jóváhagyó tudomásul veszi s gróf Tisza Istvánnak a népnevelés és oktatásügy érdekében hozott áldozatáért hálás köszönetét fejezi ki; a tiszaradványi iskolát a geszti ev. ref. egyház iskolái mellé sorozza s a lelkészt a tiszaradványi tanitói dijlevél egyházhatósági megerősitésének kieszközlésére utasitja.

Csatolja jegyzőkönyvi kivonat alakjában s három egyező példányban az 1510 korona s 50 fillérre értékelt tanitói dijlevelet s kéri ez iskola felállitásának s a Tisza uradalom által leendő fentartásának tudomásul vételét, ezen iskola és tanitóságnak egyházmegyénk iskolái és tanitói állásai közé bekebelezését, felette a törvényszerü felügyelet gyakorlását, az e tárgyban hozott helyhatósági határozatok helybenhagyását, a beterjesztett tanitói dijlevelek jóváhagyását s végmegerősités czéljából a főt. egyházkerületi közgyülésre fölterjesztését.

Örvendetes tudomásul veszi egyházmegyénk közgyülése a tiszaradványi iskola felállitását; az iskolát felügyelet alá veszi; a (3 példányban) beterjesztett tanitói dijlevelet jóváhagyja s végmegerősités czéljából a főtiszteletü egyházkerületi közgyülésre fölterjeszti.

Végül elismerését és hálás köszönetét nyilvánitja gróf Tisza István nagybirtokos s egyházmegyei gondnok iránt, ki ez uj ev. ref. iskola felállitása és fentartásával, nemzetépitő nagy munkában áldozatkész buzgóságban egyházunk jövő virágzásának alapvető munkáját, — előttünk járva a mi Istenünktől adott nagy erejével és tehetségével, oly önzetlenül, — fajunk, ügyünk iránt érzett igaz szeretettel s tettekben ékeskedő áldozattal végzi. Isten áldását kéri, kivánja reá és az általa felekezetünknek emelt uj iskolára.

70. Tamásdai lelkész és gondnok a presbyterium 1906. évi május hó 6-ikán tartott tanácsülése 10. sz. határozatát s az azzal megegyező egyházközségi közgyülés 1906. évi május hó 24-én tartott gyüléséből I. sz. a. hozott határozatot terjesztenek be jóváhagyás végett.

Az aradmegyei ármentesitő és belvizszabályzó társulat árvédelmi czélból a tamásdai tanitó használata alatti földből kisajátitás utján kért az egyháztól a Tőz folyón épitendő vashidhoz vezető uthoz szükséges 800 □-öl területetet, és pedig ezen földnek szikes részéből, mely hasznot alig hajtott, felajánlott azért □ ölenként 40 fillért, 800 □ ölért 320 koronát.

Ugy a presbyterium, mint az egyházközségi közgyülés és a jelenlegi tanitó is a beterjesztett nyilatkozatban a kisajátitási összeget megfelelőnek tartják, sőt a tanitó, kinek javadalmát fogja képezni a kisajátitott földért fizetett vételár kamata, a föld jövedelménél többetérőnek tartja azon kamatot, mely a fizetett vételár után esik.

Bemutatják a kisajátitási szerződést és a kisajátitás tárgyát képező, a tamásdai 60. sz. telekkönyvi betétben 594/1. hrsz. a. foglalt föld térrajzát, mely szerint kisajátitás tárgyát képezi az 594—1/a. hrsz. a. részlet 800□ öl.

Kérik a szerződés és vázlatrajz, ugy az abban foglalt eladás, illetve kisajátitás jóváhagyását.

A presbyteriumi és egyházközségi közgyülési határozatok szerint az aradmegyei ármentesitő és belvizszabályozó társulat megigérte az egyházközségnek, hogy a Töz oldalán levő 62 hold legelő és kaszáló földet, mely az ut megnyitása és a hid felépitése után Tamásdáról hozzáférhető lesz, — a presbyterium meghallgatása mellett méltányos haszonbéri összeg mellett az egyház hiveinek adja haszonbérbe, akik viszont a haszonbéren kivül évenként 10 koronát tartoznak a tanitói javadalom emelésére fizetni.

Egyházmegyénk közgyülése a bemutatott kisajátitási szerződést és illetőleg az abban foglalt tamásdai 6. sz. tkvi. betétben 594/1. hrsz. a. foglalt tanitói föld 594—1/a. hrsz. a. részletére 800□ ölre vonatkozólag megkötött szerződést és a bemutatott vázlatrajzot jóváhagyja, a jóváhagyást az eredeti szerződésre és a vázlatrajzra feljegyeztetni, s végső megerősités végett a főtiszteletü egyházkerületi közgyülésre felterjeszteni rendeli.

Egyben utasitja a presbyteriumot, hogy az aradmegyei ármentesitő és belvizszabályozó társulat által fizetett 320 kor. kisajátitási árat mint a tanitói fizetés alapját, elidegenithetetlen törzs vagyonként kezelje, a kamatokat a tanitónak évenként adja ki s évi számadásban az alap gyümölcsöző elhelyezését igazolja.

Elvárja a presbyteriumtól, hogy azon esetre, ha az aradmegyei ármentesitő társulattól a Töz folyó tulsó oldalán levő földet a tamásdai ev. ref. lakosság haszonbérbe kiveszi, a haszonbérlőket a tanitói javadalom évenkénti 10 koronával emelésére kötelezi s erről jelentését az esperesi hivatalhoz beterjeszti.

71. Magyarhomorogi lelkész, gondnok és presbytérium beterjesztik a lelkészi és tanitói módositott dijleveleket jegyzőkönyvi kivonat

alakjában, 3 példányban; csatolják az 1883. év óta érvényben volt mindkét dijlevélnek jegyzőkönyvi kivonatát összehasonlitás végett. A módositás abban áll, hogy mig a régi dijlevél szerint az 1865. év óta használt 36 literes öreg vékával kapták a belhivatalnokok a párbér-gabonát, addig az uj dijlevélben a véka egyenértéke a törvényes átváltoztatási tabella alapján 31·5 literben állapittatott meg. Kérik a módositott dijlevelek jóváhagyását és megerősitését.

Egyházmegyénk közgyülése — azon okból, mert az uj dijlevelekben a párbér-gabona jövedelem a véka törvényes egyenértéke szerint van felvéve és mert a lelkészi jövedelem végösszege 15 kor. 88 fillér, a tanitói jövedelem pedig 7 kor. 87 fill. emelkedést mutat a régihez képest — a magyarhomorogi egyház belhivatalnokainak módositott dijleveleit jóváhagyja, megerősiti s tudomásvétel végett a főtiszt. egyházkerületi közgyülésre felterjeszti.

72. A pankotai egyház tervbe vette a lelkészi és tanitói földek haszonélvezetének megváltását s ehezképest a lelkészi és tanitói dijleveleknek módositását, a tandijak eltörlését és iskolája államositását. E tárgyban megkereste egyházmegyénk esperesét.

A pankotai egyházba Fábián László és Csécsi Imre egyházmegyei tanácsbirákat s esetleg Varga Imre aradi egyházgondnokot küldi ki egyházmegyénk közgyülése, hogy ott a lelkészi és tanitói dijlevelek módositása a tandijak eltörlése tárgyában, s a felekezeti iskola czélbavett államositása törekvésével szemben, s ennek lehető megtartása érdekében világositsa fel a pankotai ev. ref. egyház presbytériumát a veszélyről, mely iskolájának átadásával járna, s az erkölcsi és anyagi veszteségről, melyet az államositás a pankotai egyháznak és egyháztagoknak okozna.

A küldöttség a pankotai presbyteriummal egyetértőleg állapitsa meg az egyház és iskolája megmentésének módozatait, s jelentését egyházmegyénk jövő közgyülésére terjessze be.

73. A nyégerfalvai tanitói dijlevél értékelése s megállapitása tárgyában esperes által megbizott küldöttség jelenti, hogy e megbizatásában eljárt, s a dijlevelet 600 koronára értékelve, három egyező példanyban s bélyeggel ellátva beterjeszti az összes ügyiratok kapcsában, kérve e tanitói dijlevél jóváhagyását s a főtiszt. egyházkerületi közgyülés elé végmegerősités végett fölterjesztését.

E dijlevelet Benedek László egyházmegyei tanácsbiró és Bottyán

Pál belényesi lelkész — esperesi megbizásból — értékelték s állitották ki jelen alakjában a nyégerfalvai leányegyház lelkésze, tanitója és presbyteriuma jelenlétében és közremüködésével, miután a nyégerfalvai tanitói fizetésnek 800 koronáig való állami kiegészitését a nagyméltóságu vallás- és közoktatásügyi miniszterium megtagadta, illetőleg azon feltételhez kötötte, hogy a kérelmező egyház előbb a tanitói dijlevélnek 600 koronáig kiegészitéséről köteles gondoskodni s csak akkor kérhet állami segélyt a tanitói fizetés 800 koronáig terjedő kiegészitéséhez, mivel 1893-ban a szolgabirói értékelés e dijlevélben foglalt tanitói fizetést évi 500 kor. 54 fillérben állapitotta meg, s a nyégerfalvai egyház e fizetésnek állami kiegészitését 1906 május 1-ig nem kérelmezte.

Egyházmegyénk közgyülése a 600 koronára értékelt nyégerfalvai tanitói dijlevelet jóváhagyja, s végmegerösités végett a főtiszteletü egyházkerületi közgyüléshez fölterjeszti.

74. Nagy Ferencz tanitó-segélyegyleti alelnök, felülvizsgálás végett beterjeszti a tanitó-segélyegylet 1905—06. tanévi számadását, az ezt jóváhagyó választmányi és közgyülési végzéssel együtt.

A számadás rendben van; azonban a szokásos és szükséges elnöki jelentés mellőztetett. A kamat és tagsági-dij hátrány feltünően sok.

Bevétel volt a mult évi maradvánnyal együtt	56,218	kor.	43 fill.
Kiadás	3,709	„	79 „
Maradvány . . .	52,508	kor.	64 fill.
Kamat és tagsági-dij hátralék	2,169	„	01 „
Össszes vagyon	54,677	kor.	65 fill.
Segélyezésre kiadatott	2,956	„	— „

Szaporodott a segélyegylet tőkéje az 1905—906. tanévben 1453 kor. 72 fillérrel.

Egyházmegyénk közgyülése a tanitói segélyegylet számadását jóváhagyja.

Azonban utasitja a segélyegylet elnökét arra, hogy jövőben az egyesület évi müködéséről a szokásos elnöki jelentést minden alkalommal a számadáshoz csatolva terjessze be; másfelől pedig arra, hogy a jelenleg kimutatott, feltünően sok kamat és tagsági-dij hátralékoknak jövőben való megszüntetésére, tehát azoknak kellő időben való beszedésére — a pénztárnokkal együtt — kiváló gondot forditson.

75. Somogyi Etelka kötegyáni, Fülöp Kálmán nagyzerindi, Füzes József borossebesi, Magyaródi Sándor erdőhegyi, Mészáros Mihály k.-apáti tanitók végmegerösitést kérnek.

Beterjesztett okmányaik és az illető presbyteriumok választása alapján, az egyházi törvény 431. §-a értelmében: Somogyi Etelka kötegyáni, Fülöp Kálmán nagyzerindi, Füzes József borossebesi, Magyaródi Sándor erdőhegyi, Mészáros Mihály k.-apáti tanitók állásukban végleg azon megjegyzéssel erősittetnek meg, hogy az 57—898. számu egyházmegyei végzés értelmében a tanitói segélyegyletbe belépni és az esküt letenni tartozik.

76. Somogyi Etelka kötegyáni, Fülöp Kálmán nagyszerindi, Gál Győző pankotai és Mészáros Mihály k.-apátii tanitókat — miután hivatalukban végleg megerősittettek — felhivja az elnöklő esperes az egyházi törvény 427. §-a értelmében a kötelező eskütételére.

Somogyi Etelka kötegyáni, Fülöp Kálmán nagyzerindi, Mészáros Mihály k.-apátii, Gál Győző pankotai tanitók az egyházkerület 433—1898. számu határozatában megszabott esküt leteszik s elnöklő esperes által buzditó szavakkal s áldáskivánattal bocsáttatnak el.

Részökre a hivatolt egyházkerületi végzés értelmében bizonyitvány adandó.

77. A jegyzőkönyv hitelesitésére:

Széll Kálmán esperes elnöklete alatt s a jegyzők közbenjöttével, dr. Balogh Elek, Böszörményi Lajos, Hadházy Kálmán, Szikszay Lajos Nagyszalontán lakó tanácsbirák felkéretnek.

Birósági ügyek.

Jegyzőkönyv,

mely fölvétetett a nagyszalontai ev. ref. egyházmegye 1906 szeptember hó 5-én, Nagyszalontán tartott birósági üléséből.

Jelen voltak: Széll Kálmán esperes és gróf Tisza István egyházmegyei gondnok elnöklete alatt: Balogh Ambrus, dr. Márk Ferencz, Nagy Imre, Böszörményi Lajos, Csécsi Imre, Bagdi János lelkészi, dr. Balogh Elek, Hadházy Kálmán, gróf Tisza Kálmán és Szikszay Lajos világi tanácsbirák.

78. Olvastatott a következő esperesi jelentés:

„Nagytiszteletü Egyházmegyei Bíróság!

Van szerencsém bejelenteni, hogy Tóth András cserműi volt ev. ref. egyházgondnok 1906 április 19-én vett 263. sz. panaszos följelentése, másfelől Bodnár Lajos cserműi ev. ref. lelkésznek erre adott nyilatkozata s maga ellen fegyelmi vizsgálatot kérő fölterjesztése alapján, valamint Bodnár Lajos cserműi lelkésznek és a cserműi presbyteriumnak 1906 május 15-én keltezett Tóth András ellen 300. és 302. sz. alatt beadott felterjesztései alapján a nagyszalontai ev. ref. egyházmegye elnöksége az ügyészi vélemény meghallgatásával ugy Bodnár Lajos cserműi ev. ref. lelkész, valamint Tóth András volt cserműi ev. ref. egyházgondnok ellen a fegyelmi vizsgálatot 1906 május 22-én ad 300. sz. a. elrendelte és annak foganatositásával Fábián László és Csécsi Imre egyházmegyei tanácsbirákat bizta meg, kik is f. é. jun. 9-én e czélból Csermőn megjelentek, mely alkalommal panaszlók fentebb hivatolt panaszukat visszavonták, feljelentésüket tárgytalannak kivánták tekintetni és kölcsönösen kibékültek.

A kibéküléssel ezen ügy befejeztetvén: minden további eljárás vagy intézkedés feleslegessé vált.

Ezen jelentésem tudomásul vételét kérve,

tiszteletem kifejezésével vagyok

Nagyszalontán, 1906 augusztus 29.

Széll Kálmán,
ev. ref. esperes".

Tudomásul véteitk.

79. Széll Kálmán esperes felhivja bíróságunkat, hogy az egyházi törvények 283. §-sa értelmében az időszaki tanács tagjait válaszsza meg, miután az 1905. évi szeptember hó 7-én történt választás hatálya egy év elteltével lejárt.

Bíróságunk a rendes elnökségen kivül az időszaki tanácsba egy év tartamára megválasztja rendes tagokul: Balogh Ambrus, dr. Balogh Elek, Benedek László; póttagokul: Böszörményi Lajos, Nagy Imre, gróf Tisza Kálmán tanácsbirákat.

Az 52—53. számokat hitelesitette a közgyülés. A többi számokat hitelesitették 1906. évi szeptember 18-án Széll Kálmán ev. ref. esperes, dr. Balogh Elek, Szikszay Lajos, Hadházy Kálmán egyházmegyei tanácsbirák.

A 36—42., 44., 49—51., 69., 72., 73., 76—79. számokat jegyezte Nagy Imre lelkészi főjegyző.

A 45., 46., 54—65., 67., 68., 71. számokat jegyezte Szabó István lelkészi aljegyző.

A 66., 70. számokat jegyezte Hadházy Kálmán világi főjegyző.

A 43., 47., 48., 74., 75. számokat jegyezte Sütő Antal világi aljegyző.

Az 52. számot jegyezte Kassay Béla tanügyi bizottsági jegyző.

Az 53. számot jegyezte Bagdi János számvevőszéki jegyző.

Mindezen számoknak (a 77—79. kivételével) az illető jegyzők előadói is voltak.

II.

Tárgymutató.

Imádság és a gyülés megnyitása után:

36. Gyülési képviselők igazolása. N. I.
37. Jelentés a meg nem jelent tagokról, N. I.
38. Tanácskozás sorrendjének megállapitása. N. I.
39. Bizottsági jelentés az egyházmegyei tanácsbiróságra beadott szavazatok felbontásáról; Bagdi János eskütétele. N. I.
40. Esperesi jelentés a törvényszerü egyházlátogatásról. N. I.
41. Esperesi jelentés az elnökileg elintézett ügyekről. N. I.
42. Esperesi jelentés a scontro ügyekről. N. I.
43. Esperesi jelentés az általa továbbitott pénzekről. S. A.
44. Esperesi jelentés a Bocskay-alapra begyült pénzről. N. I.
45. A nagyváradi tanitónőképző ügye. Sz. I.
46. A nagyváradi leány internatus ügye. Sz. I.
47. Harsányi lelkészválasztás. S. A.
48. Szentleányfalvai lelkészválasztás. S. A.
49. A nagyszalontai egyház fölterjesztése a nagyszalontai gimnázium érdekében. N. I.
50. A komádi-i külső leányiskola ügye. N. I.
51. A missziói bizottság jelentése. N. I.
52. Tanügyi bizottság jelentése. K. B.
53. Számvevőszék jelentése. B. J.
54. Rendes államsegélyt kér Lippa, Csermő, Szintye, Gyorok, Remete, Feketetót; a belényesi lelkész s a magyarcsékei előkönyörgő. Sz. I.
55. Csermő ref. segélyegyleti kérvénye. Sz. I.
56. Belényes ref. segélyegyleti kérvénye. Sz. I.
57. Belényesi lelkész segélyegyleti kérvénye. Sz. I.
57. Szintye ref. segélyegyleti kérvénye. Sz. I.
59. Ágyai lelkész segélyegyleti kérvénye. Sz. I.
60. Gyantai lelkész segélyegyleti kérvénye. Sz. I.
61. Magyarcsékei előkönyörgő segélyegyleti kérvénye. Sz. I.
62. Remetei egyház közalapi segély kérvénye. Sz. I.
63. Tárkány közalapi segély kérvénye. Sz. I.
64. Nyégerfalva közalapi segély kérvénye. Sz. I.
65. Sonkolyos rendkivüli államsegély kérvénye. Sz. I.
66. Sarkadi egyház kérelme kölcsön felvételére. H. K.
67. Csermői egyház kérvénye kölcsön felvételére. Sz. I.
68. Kötegyáni egyház kérvénye kölcsön felvételére. Sz. I.
69. Tisza-radványi (pusztai) iskola felállitása s tanitói dijlevele. N. I.
70. A tamásdai tanitó földjéből kisajátitás vizszabályozási czélra. H. K.
71. Magyar-homorogi módositó dijlevelek. Sz. I.
72. A pankotai egyház felterjesztései tárgyában egyházmegyei küldöttség. N. I.

73. Nyégerfalvai tanitói dijlevél értékelése. N. I.
74. Jelentés a tanitói segélyegyletről. S. A.
76. Somogyi Etelka kötegyáni, Fülöp Kálmán n.-zerindi, Mészáros Mihály k.-apáti-i tanitók végmegerősitést kérnek. S. A.
76. Somogyi Etelka kötegyáni, Fülöp Kálmán nagyzerindi, Mészáros Mihály k.-apáti-i, Gál Győző pankotai tanitók esküt tesznek. N. I.
77. Jegyzőkönyv hitelesitésére bizottság. N. I.

Birósági ügyek:

78. Elnöki jelentés. N. I.
79. Időszaki tanács megalakitása. N. I.